

3. szám 2024/ősz

Tartalomjegyzék

Balogh Pécsi Anett:

Beszámoló: a Hétvégi Magyar Iskolák VII. Országos Oktatási Konferenciája,
2024. szeptember 6-7. London..... 3

Györffy Márton:

A diaszpórában megvalósuló pedagógiai munka pszichológiai alapjai..... 7

Sebőkné Schlitt Zsuzsanna: Magyarország Bajnokság,

Csapatverseny 4. évfolyamosoknak 18

Szabó Krisztián:

A mező életközösségének tanítása-tanulása gasztropedagógiai módszerekkel,
tevékenységekkel ötvözve 29

Fitus Szilvia: Óravázlat, Magyar nyelv és irodalom,

Tananyag: Nagy László: Dióverés 44

Barabás Renáta: Őszi kézműves ötletek..... 54

Tóthné Pákozdi Szilvia:

Könyvajánló Fenyő D. György Útikalauz a vershez című könyvéhez 71

Körmendi Mária: Tíz éve a magyar kultúra szolgálatában

a Baden-Württembergi Konzuli Magyar Iskola 73

Balogh Pécsi Anett:

**Beszámoló: a Hétvégi Magyar Iskolák VII. Országos Oktatási Konferenciája
2024. szeptember 6-7. London**

Idén immár hetedik alkalommal került megrendezésre a Nemzetpolitikai Államtitkárság támogatásával a Hétvégi Magyar Iskolák Országos Oktatási Konferenciája Londonban, ahol a hétvégi magyar iskolák pedagógusai találkozhattak, hogy módszertani ismereteiket bővítsék és tapasztalatot cseréljenek egymással. A Magyarok Angliai Országos Szövetsége és a Londoni Liszt Intézet közös szervezésében a Magyar Házban került megrendezésre a konferencia, ahol Magyarországról a Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Pedagógiai, Humán- és Társadalomtudományi Karán oktató pedagógusok adtak elő és tartottak interaktív műhelymunkákat a diaszpórában magyar nyelvet és kultúrát tanító pedagógusoknak.

A résztvevőket Dr. Kumin Ferenc Magyarország londoni nagykövete és Norton Éva a MAOSZ- Magyarok Angliai Országos Szövetsége elnöke, a konferencia főszervezője köszöntötte és üdvözölte a pedagógusokat és érdeklődőket, megnyitva egyben a kétnapos rendezvényt, melynek keretében plenáris előadásokat hallhattak és műhelymunkákon vehettek részt a pedagógusok.

A szombati plenáris előadások során Kövecsesné dr. habil Gősi Viktória egyetemi docens előadásában az érzelmi intelligencia gyermekkori fejlesztési lehetőségeiről beszélt, ezt követően egy általa vezetett foglalkozáson a „Varázstarisznya” meseműhely keretében alkotó-fejlesztő meseterápiás foglalkozáson vehettek részt az érdeklődő

pedagógusok, ahol saját élményen keresztül a mesével történő nevelés módszereivel ismerkedtek.

Dr. Lampert Bálint egyetemi adjunktus a helyi identitás fejlesztésének lehetőségeiről adott elő, ezt követően a résztvevők egy workshop keretében hagyományos és digitális technikákkal ismerkedhettek meg egy konkrét magyar világörökség által, a Fertő-táj feldolgozásának lehetőségeivel.

A szombati napon további előadásokat hallgathattak a pedagógusok: Balogh Evelin okleveles gyógypedagógus, egyetemi tanársegéd beszélt a többnyelvűség szerepéről és hatásáról a tanulási problémák kialakulásában, majd az ő vezetésével kiscsoportos foglalkozás keretében a részképességek játékos fejlesztési lehetőségeivel ismerkedhettek a résztvevők.

Várszeginé Dr. Gáncs Erzsébet egyetemi adjunktus előadásában a zenehallgatás módszereit mutatta be komolyzenei művek segítségével, amelyhez vasárnap délelőtt workshop is kapcsolódott „Zene az kell...” címmel, sajátélményű, ritmusra és éneklésre épülő formában.

Balogh-Pécsi Anett drámapedagógus, nyelvtanár, egyetemi tanársegéd előadásában szókincsfejlesztő stratégiákat és a dialógusalapú nyelvoktatás jellemzőit mutatta be, ezt követően pedig a színházteremben kreativitást fejlesztő improvizációs gyakorlatokkal ismerkedhettek az érdeklődő pedagógusok egy workshop keretében.

Vasárnap a Londoni Magyar Ház dísztermében Zapletál Gyöngyi: Kultúraközvetítés, közösségépítés című interaktív foglalkozásán keresztül a néptánc, a népi játékok módszertanába kaptak betekintést a résztvevők. Ezt követően Dr. Sárosi Fanni osztott meg információkat a diaszpóra felsőoktatási ösztöndíjprogrammal kapcsolatban. A programot Norton Éva MAOSZ elnök asszony összegző gondolatai zárták.

A beszámolót készítette: Balogh-Pécsi Anett egyetemi tanársegéd

Györffy Márton:

A diaszpórában megvalósuló pedagógiai munka pszichológiai alapjai

Tanulmányom célja: a figyelem felhívása a diaszpórában élő gyerekek és fiatalok identitásfejlődésének folyamatában potenciálisan fellépő nehézségekre, továbbá eszközök és gyakorlatok ajánlása ahhoz, hogy a pedagógus segíteni, támogatni tudja őket az érett személyiséggé válás útján.

Sokféle megközelítés, nézőpont, elméleti keret hatására nem beszélhetünk egységes fogalomról a diaszpóra meghatározásának esetében. Ebben a munkában Morawska (2011) szintézisét használtam fel, mely alapján a diaszpóra megnevezés olyan etnikai-nemzeti csoportokra utal, amelyek tagjai a szülőföldjükön kívül élnek (onnan erőszakkal vagy önként költöztek el), és akik megtartják a származási csoportjukhoz való tartozás érzését, valamint a szülőföldjük jólétének kollektív képviselőjét és az azzal kapcsolatos aggodalmukat, amely szimbolikus és normatív értelemben is jelentős szerepet játszik az életükben.

A határainkon túl létesített magyar intézményrendszerek támogatása érdekében 2011-ben megalakult a Magyar Diaszpóra Tanács. A magyar kormány hivatalos weboldalán (<https://kormany.hu/>) úgy hivatkozik a diaszpórában létesített hétvégi magyar iskolákról, hogy „nem csupán a találkozás helyszínei, hanem a jövő építésének alapjai”. Ez a cikk a magyar diaszpórában folytatott pedagógiai, illetve oktatási tevékenység bizonyos elemeinek pszichológiai megközelítésének igényével íródott. A diaszpórában élő magyarság identitásőrzése fontos és sokrétű téma, amely különféle elméleti megközelítéseket és gyakorlati megoldásokat igényel. A pedagógiai módszerek alkalmazásakor fontos figyelembe venni a diaszpórában élő gyermekek és fiatalok emocionális és fejlődéslélektani jellemzőit. A témát ez alkalommal az identitás, a közösségi hatás és élmény témakörének figyelembevételével világítom meg, melyek mind fontos és elengedhetetlen komponensei a pedagógiai diskurzusnak (is). A diaszpórában működő hétvégi magyar iskolák nem csupán nyelvvórákat, személyre szabott tanulási programot kínálnak a gyerekeknek, hanem lehetőséget arra is, hogy a fiatalok mélyíthessék kapcsolatukat gyökereikkel a kultúra, történelem, hagyományok és a közösségi élmények mentén, mely folyamatban kulcsfontosságú az egyéni és társas készségek, továbbá az érzelmi intelligencia fejlesztésének témaköre. Ebben a diskurzusban szükséges és kiváló eszközként alkalmazható területek többek között a kooperatív tanulás, projektoktatás, képzőművészet, a zene, a drámapedagógia, a mesék sokszínű beépítése a nevelési folyamatba, illetve a mozgás (Kövecsesné Gósi, 2023:15). Számos tanulmány (pl.:

Kövecsesné Gösi, 2018; Lampert, 2018; Vehrer és Pongrácz, 2018) rávilágít arra, hogy szemléltetváltásra van szükség a pedagógiában. „Az iskolarendszer bármely szintjén nézünk körül, mindenhol hasonló problémákról számolnak be az óvodapedagógusok, a tanítók, a tanárok és az egyetemi oktatók. Az érdeklődés, a motiváció átalakulása, az ingerküszöb eltolódása, a perspektívák, célok hiánya vagy megváltozása, a figyelmetlenség, a figyelemzavar, a kommunikáció és az emberi kapcsolatok minőségének hanyatlása, továbbá az érzelmi intelligencia alacsony szintje, a tanulás- és magatartászavarok egyre nagyobbban tűnő aránya kihívásokat jelent a tanítási -tanulási folyamat szervezése során” (Kövecsesné Gösi, 2023:12). A gyerekek és fiatalok számára a virtuális világ mindennapi életre gyakorolt hatása mellett hatványozottan szükség van olyan módszerekre, mellyel érzelmi intelligenciájukat, kommunikációs kultúrájukat fejleszthetik, személyiségüket kibontakoztathatják. Ennek záloga az életkori és generációs sajátosságokat figyelembe vevő, élményközpontú, kooperáción alapuló oktatás, legyen szó bármilyen oktatási intézményről.

A téma fogalmi háttere

A migrációval és az identitáskonstrukcióval, akkulturációval kapcsolatos kérdések napjainkban kiemelkedő jelentőségűek. A felsorolt konstruktumok folyamatos újragondolása szükségeltetik, hogy a pszichológiának lehetősége legyen a megújulásra, s ezáltal releváns maradjon egy olyan világban, amely gyorsan transznacionálissá, sokszínűvé, globálissá válik.

A pszichológiában kiemelkedő szerepet játszik az akkulturációs stratégiák modellje. Az akkulturációs stratégiák arra a tervre vagy módszerre utalnak, amelyet az egyének a stresszt okozó új kulturális kontextusokra való reagálás során alkalmaznak. Négyes osztályozást javasolnak, amely magában foglalja az „asszimilációt”, az „integrációt”, a „szeparációt” és a „marginalizációt”. Amikor az egyének kifejezik, hogy mindennapi életükben erős kötelékeket kívánnak fenntartani mind az etnikai csoportjukkal, mind a domináns csoporttal, akkor az *integrációs* stratégiát határozzák meg. A bevándorlók optimális akkulturációs stratégiája az integráció, amely látszólag következetesen pozitívabb eredményeket jósol, mint a három másik alternatíva. Az integráció egyszerre jelenti az otthoni kultúra megőrzését és a befogadó kultúrába való aktív bekapcsolódást. Az integrációs stratégia elméletének központi eleme az egyetemesség feltételezése (Berry, 1997).

A diaszpóra-közösségek kettős- illetve többes identitás-tudattal rendelkeznek. Egyszerre kötődnek a kibocsátó közösség(ek)hez, kultúra(k)hoz, és igyekeznek azonosulni a befogadó közösség-

hez, kultúrához. Mindennapjaik, kulturális gyakorlataik, kötődéseik és nyelvi, szokásbeli, viselkedésbeli azonosulásaik egy folyamatos oda-vissza egyeztetést jelentenek a hátrahagyott és az újonnan megtalált kulturális közeg, társadalom között. Egyszerre kell láthatóvá-érzékelhetővé válniuk, elismerést kivívniuk a befogadó társadalom és a kibocsátó közösség(ek) szemében (Berry, 2008).

A diaszpórában élők identitás-tudata nem egyszerűen megfogható és statikus, hanem egy folyamatosan formálódó jelenség, hiszen több kultúra együttes hatása alatt áll, tehát kettős- illetve többes identitás-tudattal rendelkeznek (Tölölyan, 1996). A diaszpórában élő magyar gyerekeknek szüleik, nagyszüleik révén erős a kötődésük a magyar hagyományokhoz, kulturális gyakorlatokhoz, de a befogadó ország kultúrája is nagy hatást gyakorol rájuk.

A társadalmi identitás a személy önismerete arról, hogy egy társadalmi csoport tagja. A társadalmi identitáselmélet központi eleme az az elképzelés, hogy a környezetünkkel való azonosulást azon kategóriák vagy csoportok alapján alakítjuk ki, amelyekhez tartozunk. A társadalmi csoportot olyan egyének alkotják, akik "közös társadalmi identifikációval rendelkeznek, vagy ugyanazon társadalmi kategória tagjainak tekintik magukat" (Stets és Burke, 2000). Kutatások kimutatták, hogy az, hogy az egyén milyen mértékben azonosul egy in-csoporttal (egy csoporttal, amelynek tagja), pszichológiailag befolyásolja, és társadalmi következményekkel jár. Társas csoportjaink nagy szerepet játszanak abban, hogy miként látjuk magunkat, és abban is, hogy befolyásolják azt, hogy mások hogyan tekintenek ránk. (Leach és mtsai., 2008). A társadalomban az emberek identitásukat vagy én-érzetüket nagyrészt azokból a társadalmi kategóriákból merítik, amelyekhez tartoznak. Minden egyes személy személyes története során a társadalmi kategóriák egyedi kombinációjának tagja, ezért az adott személy önkoncepcióját alkotó társadalmi identitások összessége egyedi (Stets és Burke, 2000). A szociális identitáselmélet alapján az egyének önbecsülésük növelésére törekcszenek. Ha a társadalmi összehasonlítás pozitív megkülönböztethetőséget jelez, az egyén önbecsülése növekszik (Turner és mtsai., 1979).

Az identitás témakörén belül maradva, de az egyén szintjére áttérve a diskurzust, akkor Erik Erikson nevével találkozhatunk, aki megkerülhetetlen alakja az identitás modernebb konceptualizációjának szempontjából. Erikson szerint az erős és pozitív identitás kialakítása a fiatal felnőttkor egyik alapvető fejlődési feladata. Elmélete szerint az erős identitás kialakulásának elmulasztása a korai felnőttkorban identitáskonfliktushoz vagy identitásválsághoz vezethet, amely akkor következik be, amikor az én különböző aspektusai nincsenek összhangban egymással. Felvetette, hogy az erős és koherens identitástudat kialakulása a serdülőkorból a felnőttkorba való átmenethez kapcsolódó kulcsfontosságú fejlődési lépcsőfok. Az identitás kialakulása sok serdülő

számára nehéz és összetett feladat lehet, és hogy e folyamat nehézségei pszichológiai stresszel és antiszociális viselkedéssel járhatnak együtt (Erikson és Helmich, 2002).

Az identitás kialakulásának végső, sikeres "szakaszát" a pszichoszociális érettség és az önálló személyiségként való koherens én-érzés jellemzi. Fontos megjegyezni azt is, hogy a fejlődési folyamatot kontextusfüggőnek tartják és a környezet befolyásolja. (Lavoie, 1994) Tehát az élettapasztalatok, beleértve a mindennapi tevékenységeket és a másokkal való interakciókat, igenis befolyásolhatják a fejlődési folyamatot. Ezek a tapasztalatok lehetőséget biztosíthatnak a serdülők számára különböző készségek kipróbálására, különböző nézőpontok és perspektívák értékelésére, és így különböző identitások "kipróbálására" vagy felfedezésére (Kleiber és Kirshnit, 1991). Az itt leírt pszichológiai jelenségek mentén kirajzolódik, mekkora jelentősége van, hogy a fejlődésben lévő gyermeket/fiatalt segítsük identitása kialakításának útján.

Az identitás és a szabadidő közötti kapcsolatra építve Haggard és Williams (1992) azt javasolta, hogy a szabadidős tevékenységhez kapcsolódó bizonyos identitásképek reprezentálásával maga a tényleges tevékenység is segíthet az egyén identitásának megerősítésében. Kleiber és munkatársai (1986) szerint a serdülők számára fejlődési szempontból azok a fajta szabadidős tevékenységek lehetnek előnyösek, amelyek kihívást, erőfeszítést és koncentrációt igényelnek. Ennek oka, hogy az ilyen típusú tevékenységek fontos átmeneti helyzeteket jelenthetnek a serdülők számára, amelyek áthidalják a gyermekkori játék és a felnőttkori munka közötti szakadékot. A kihívás fogalma magában foglalja a személyes bevonódást és az alternatívák kipróbálását is. Mivel a szabadidő és a szabadidős tevékenységek a serdülők napi idejének jelentős részét felemésztik (Kleiber és mtsai., 1986), valószínűnek tűnik, hogy a szabadidős tevékenységekben való részvételnek hatása lehet az identitásfejlődés folyamatára.

Összegezve azt mondhatjuk, hogy a diaszpórában élő gyermekek számára a magyar közösséghez való kötődés és a csoportidentitás kialakulása alapvető fontosságú az egészséges személyiségfejlődéshez. Fontos a szülőfölddel, illetve a magyar közösséggel való érzelmi kapcsolódás támogatása, ami különféle csoportos tevékenységeken és szociális interakciókon keresztül érhető el. A diaszpórában élő gyerekek gyakran kettős (vagy többes) identitással rendelkeznek, amely magában foglalja a szülők származási országának kulturális elemeit és a befogadó országét egyaránt.

Fontos feladat segíteni őket abban, hogy ezt a kettős (vagy többes) identitást harmóniában éljék meg, és ne érezzék úgy, hogy választaniuk kell a két (vagy több) kultúra között. A fiatalok

gyakran szembesülhetnek azzal, hogy a szüleik, nagyszüleik kultúrája eltér az adott ország kulturális normáitól. Ezt a kulturális disszonanciát segíthetjük feloldani azzal, hogy játékos és támogató közegben lehetőséget biztosítunk mindkét kultúra értékeinek megélésére.

A diaszpóra lét önmagában is jelenthet kihívást a gyermekek számára, mivel gyakran meg kell küzdeniük a kulturális eltávolodás és az idegenség érzésével. A pedagógusok és segítő szakemberek feladata, hogy támogassák a gyermekeket ezeknek az érzéseknek a feldolgozásában, és elősegítsék a lelki értelemben vett állóképesség kialakulását. A diaszpórában élő gyermekek gyakran szembesülnek azzal, hogy valamelyest különböznek a környezetükben élőktől, ami akár alacsonyabb önbecsüléssel, stresszel, szorongással járhat. Kulcsfontosságú, hogy a pedagógusok és szülők biztosítsák az érzelmi biztonságot, támogató környezetet alakítsanak ki, amelyben a gyerekek a kulturális háttérükhöz pozitívan képesek viszonyulni.

Az egyének számára a bizonyos helyhez való kötődés elengedhetetlen, hiszen időbeli és térbeli folytonosságot nyújt. A kötődés a szűkebb és tágabb módon értelmezett környezethez úgy jöhet létre, ha az egyén meg tudja élni, ki tudja fejezni, s végül tudatosítani tudja azt. Ehhez a személyközi kapcsolatok és programok adják az alapot, ezek mentén alakul ki a helykötődés (Lőrincz és mtsai., 2022).

A kollektív emlékezet, például történelmi események, nemzeti ünnepek és a magyar kultúra fontos mozzanatainak közös emlékezeti pontokként szolgálhatnak, amennyiben ezek megerősítésre, kiemelésre kerülnek a pedagógiai folyamatban, például ünnepi programok, előadások, színházi produkciók vagy filmvetítések formájában. A hangsúly ebben az esetben is a közösségi élményen van, a közös tánc, a közös játék, a csoportérzet kialakulása: *mi egy olyan csoport vagyunk, akik származásunk alapján is, és származásunk megismerése felé való törekvésünk által is kapcsolódunk és kapcsolódni szeretnénk egymáshoz.*

Kiemelkedő pedagógiai gyakorlat a tánc, a közös mozgás. A tánc egyszerre egyetemes és egyben országspecifikus gyakorlat. A tánc és a zene összekapcsolódik a kulturális örökségi diskurzusokkal, a hagyományok folytonosságával. A tánc története fontos része egy nemzet kulturális örökségének (Lelunu és mtsai., 2023). A performatív, kreatív gyakorlatok legapróbb részletei is történeteket mesélnek el egy országról, vagyis egyedi etnokulturális jellegzetességekkel rendelkeznek. Példaként az előadóművészetet kutatók közül Srinivasan (2011) azt vizsgálja, hogy az indiai táncos testek milyen sokféle nézőpontot közvetítenek a formalizált gesztusok gyakorlása és előadása során. Még a jelmezeik anyaga, a saját ruhájuk szövése és viselése is része az indiai függetlenségi küzdelmek történetének. A tánc a kompetencia-, készség- és képességte-

rületek fejlesztésének szempontjából átfogó pedagógiai lehetőségekkel és eszköztárral rendelkezik. A táncművészet nem csak esztétikai ideálokat, hanem társadalmi kapcsolatokat, rituálékat, szokásokat és etnikai identitást egyaránt tükröz (Weilin, 2022).

Ahogy Balatoni Katalin (2023) néptáncpedagógus, az „Így tedd rá!” program alapítója a doktori értekezésében kiemeli:

„Kodály Zoltán meghatározó koncepciója a kodályi szemlélet. A zenei nevelés és az emberré válás alapjaként jelenik meg munkásságában a népi játék, mondóka, gyermekdal, népdal, nemzeti mozgás, tánc, összességében a nemzeti-társadalmi összecsúszó eszköztáráként. A kodályi koncepció egyik jelentős alapja az önfeledt játékélmény biztosítása, mely az „Így tedd rá!” program legjelentősebb szemléleti sajátosságaként értékelhető. Amíg a pedagógusképzés során nem jelenik meg 100%-ban a hiteles és komplex szemléletű gyakorlati oktatás, addig nem fog megvalósulni sem a valós kultúraátörökítés, sem a strukturált szabad játék adta nevelési folyamat lehetősége. A népi játék komplexitásából adódóan sokkal szélesebb körű pedagógiai lehetőségekkel bír, mint ahogy a mindennapi gyakorlatban megjelenik. Ennek ismeretéhez azonban szintén szükséges a holisztikus megközelítés és a hiteles tartalom oktatása.”

A társas kapcsolatok mentén kialakuló csoportézés megerősítheti, felszínre hozhatja a diákok magyarságának mélyebb megélésének lehetőségét. A kötődés megteremtéséhez nélkülözhetetlen olyan gyakorlatokat végezni a fiatalokkal, amik megmutatják felmenőik kultúráját, s egyúttal közösséget építenek. A dolgozat bevezetőjében, elméleti részében taglalt gondolatokat érdemes oly módon felhasználni, hogy az kézzel fogható és pedagógiai gyakorlatba átültethető legyen. Erre teszek kísérletet a záró szakaszban, ami egyúttal a kezdete is lehet a gyakorlatok szélesítését célzó további munkák előállításában, szerkesztésében.

Gyakorlatok

A társadalmi, benne a nyelvi és kulturális környezet változatosságának érzékelése fejleszthető, de rendszerességet igényel, és érdemes ennek fejlesztését már a kisiskoláskortól kezdeni kézzelfogható, az „itt és most” adta lehetőségeken keresztül (életkori, nemi eltérések pl. a kommunikációban, öltözködésben, nézőpontváltás képességének fejlesztése stb.) (Lőrincz és mtsai., 2022).

„Családom története”

A szülők, nagyszülők bevonása a projektmunkába, melynek folyamatában a gyerekek meginterjúvolják a családtagjaikat, és bemutatják a családjuk történetét, illetve azt, hogyan kerültek a diaszpórába. A diákok feladata, hogy beszélgessenek a szüleikkel és nagyszüleikkel, és írjanak le családi történeteket, anekdotákat. Segítheti a gyerekeket abban, hogy mélyebben megértsék családi gyökereiket, és személyes szinten kapcsolódjanak a magyar identitáshoz és a családi történetek mentén egymáshoz. Természetesen fontos az adott életkornak megfelelő módon végezni a gyakorlatot, a szülőket előzetesen tájékoztatni, megvitatni a formát és a kereteket. Erősítheti a generációk közötti kapcsolatot, és fontos szerepe lehet az transzgenerációs és intergenerációs hatások megértésében, akár feldolgozásában is, ha például diaszpórába kerülés egy nehezebb történelmi korszakhoz kapcsolódik. Mik az identitás megőrzésének kihívásai az első, második és harmadik generációs diaszpórában élők körében? Érdemes lehet esetleg segítő szakember bevonása is a folyamatba.

Hasonló céllal az identitás tematikájában maradvá további gyakorlatokként alkalmazható akár:

„Családfa” készítése: a családi történet, azok szereplőinek bemutatása valamilyen kreatív módon.

„Identitás napló”, „Identitás plakát” készítése: A magyar és az adott fogadó ország kultúrájának elemeit tartalmazó alkotások sokfélék lehetnek, szabad teret lehet engedni a formátum kiválasztásában (plakát, kollázs, montázs, stb.). A gyerekek kreatív módon bemutathatják saját identitásukat, családjukat, szokásaikat (pl. családi képekkel, rajzokkal, személyes tárgyak, történetek mentén). A gyerekek akár naplót is vezethetnek, amelyben leírják, hogyan élik meg a kettős (vagy többes) identitásukat, milyen kulturális különbségeket tapasztalnak, mit jelentenek számukra a magyar és a befogadó ország hagyományai, szokásai, ezek hogy férnek meg egymás mellett. Idősebbeknél akár részletesebb megfigyelésre is buzdíthatjuk őket, például mit vesznek észre a gondolkodásmód, világnézet, elvontabb fogalmak megítélése, szemlélete között az adott kultúrákban szocializálódott emberek esetében?

„Identitásfa”: a kreatív, holisztikus megjelenítést segítheti, ha gyerekek készíthetnek egy „identitásfát”, ahol a fa gyökerei a családi és kulturális háttérrel jelképezik, a törzs az otthoni és iskolai életet, az ágak pedig a jövőbeli terveket, álmokat. Minden gyerek elkészítheti saját fáját, majd megoszthatja a többiekkel.

„Magyar diaszpóra újság, híradó”: A projekt alapja, hogy híreket, eseményeket, kulturális történeteket gyűjtsenek a diaszpórában élő egyéb magyar közösségekről, kutassanak hasonló közösségek, intézmények után, vegyék föl velük a kapcsolatot. A projekt elősegítheti a globális magyar közösséggel való kapcsolódást, nyitottabbá válnak a nemzetközi kapcsolatok iránt, és megismerik más diaszpóra közösségek helyzetét.

Ennek a feladatnak továbbgondolása lehet a többi nemzet diaszpóra közösségeinek vizsgálata és megismerése, esetlegesen kulturális workshopok szervezése (akár virtuálisan), egyéb diaszpóra közösségek meghívása. Különböző kultúrákról tanulhatnak, összehasonlíthatják őket, megismerhetik a diaszpórák sokrétűségét, és azt, hogy nincsenek egyedül, hiszen számtalan embert érint igazából ez a jelenség. Ilyen és ehhez hasonló gyakorlatokon keresztül talán segíthetjük a gyerekek interkulturális kompetenciájának fejlesztését, ami napjainkban esszenciális.

A tanulmány végén Kéri és Ambrus (1996) feladatgyűjteményéből az identitás, család, közösség témaköréhez szervesen kapcsolódó és a diaszpóra pedagógiájában a tanórákon és foglalkozásokon alkalmazható további feladatok gyűjtése található.

Családdal kapcsolatos feladatok (21-22. o.):

Gyűjtsétek össze, milyen családi ünnepek vannak egy évben! Hogyan szokátok megünnepelni?

Tudjátok-e, melyik apukátok, anyukátok, nagyszületek kedvenc (magyar) verse, filmje, könyve, éneke stb.? Miért? Mutassátok be, nézzétek meg, hallgassátok meg!

Meséljetez egymásnak arról, hogy milyen volt anyukátok/apukátok kisgyerekkorában!

Írd össze, szerinted milyen külső és belső tulajdonságokat örököltél az anyukádtól, apukádtól, nagyszüleidtől!

Keressetek példákat a magyar néprajzból arra, hogy milyen babonák, hagyományok fűződnek a gyermekneveléshez, a családi élethez!

Keressetek példákat a történelemben arra vonatkozóan, hogy különböző korszakokban, földrajzi helyszíneken milyen volt az átlagos család (család-szerkezet), melyek voltak a családon belüli főbb viselkedési szabályok? (Útleírások, életmóddal kapcsolatos cikkek, oldalak, könyvek segítenek.)

Keressetek példákat a magyar néprajzból arra, hogy milyen babonák, hagyományok fűződnek a gyermekneveléshez, a családi élethez!

Ünnepekkel kapcsolatos feladatok (26-27. o.):

Szerinted melyik a legszebb ünnep? Miért? Társaiddal beszéljétek erről, és válasszátok meg az ünnepek ünnepét!

Alkossatok kisebb csoportokat (párokat), és próbáljátok meg összegyűjteni, hogy különböző földrészek (országokban) milyen eseményeket ünnepelnek az emberek! Gyűjtsétek minél több ünnepről leírást (a különböző útikönyvek, televízióműsorok sokat segítenek), és ha lehetséges, akkor képeket, filmbejátszásokat is! Találtatok-e hasonló vagy szinte azonos ünnepeket?

Gyűjtsétek olyan történelmi eseményeket, amelyeknek évfordulóját ma is ünnepelik Magyarországon (a világ más részén)!

Rendezzétek iskolai ünnepséget „Mátyás király udvarában” címmel, legyen lovagi torna, reneszánsz tánc, korabeli ételek stb.

A hazával, nemzettel kapcsolatos feladatok (28-29. o.):

Ha fényképalbumot készítenél a hazádról, milyen fotótémákat választanál? (Híres épületek vagy emberek? Természeti szépségek ... vagy?)

Keressétek olyan zeneszámokat, népdalokat, amelyek a hazaszeretetről, a honvágyról szólnak. Mutassátok meg a többieknek, mit gyűjtöttetek, ha lehet, énekeljétek el együtt a dalokat!

Mit jelent számodra az, hogy magyar/európai/földlakó ember vagy?

Világpolgár. Mit jelent számodra ez a kifejezés? Te szívesen lennél?

Gyűjtsétek képeket különböző tájak népi viseleteiről. Rajzoljátok le egy-egy mintarészletet, tervezzétek felhasználásával valamilyen ruhadarabot vagy használati tárgyat. Ügyeljétek a színek helyes megválasztására!

Irodalomjegyzék:

- Balaton, K. (2023). *A magyar népi játék cél- és funkciórendszerének pedagógiatörténeti vizsgálata és jelenkori pedagógiai lehetőségei a kisgyermekkor tanulási folyamatokban*. (Doktori értekezés, Pécsi Tudományegyetem, Pécs).
- Berry, J. W. (1997). Acculturation and adaptation. *Handbook of cross-cultural psychology*, 3, 291-326.
- Berry, J. W. (2008). Globalisation and acculturation. *International journal of intercultural relations*, 32(4), 328-336.
- Erikson, E. H., & Helmich, K. (2002). *Gyermekkor és társadalom*. 257-271. Osiris.
- Haggard, L.M., & Williams, D.R. (1992). Identity affirmation through leisure activities: Leisure symbols of the self. *Journal of Leisure Research*, 24, 1-18.
- Kéri, K., & Ambrus, A. J. (1996). *Szárnyaljjon a képzeleted: feladatgyűjtemény*. 21-29. Calibra Kiadó.
- Kleiber, D.A. & Kirshnit, C.E. (1991). Sport involvement and identity formation. In Diamant, L. (Ed.) *Mind-body maturity: The psychology of sports, exercise, and fitness*, 193-211. New York: Hemisphere.
- Kleiber, D. A., Larson, R., & Csíkszentmihályi, M. (1986). The experience of leisure in adolescence. *Journal of Leisure Research*, 18(3), 169-176.
- Kövecsesné Gösi, V. (2015). *A környezeti nevelés gyakorlata az erdei iskolában*. 26. Győr: Hazánk Kiadó.
- Kövecsesné Gösi, V. (2018). A digitális korszak oktatásmódszertani kihívásai. In: Baranyiné, Kóczy, 154 155 J. & Fehér, Á. (Eds.) XXI. Apáczai-napok konferencia. "Útkeresés és újratervezés". *Tanulmánykötet*. Győr. Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar, 189-201.
- Kövecsesné Gösi, V. (2023). *Tanítás-tanulás a digitális korban: Kihívások és módszertani megoldások*. Xante Librarium.
- Lampert, B. (2018). Környezeti nevelés virtuális oktatási terekben: a beporzók védelmének oktatása. In: Bodáné, Kendrovics Rita (szerk.) *Hazai és külföldi modellek a projektoktatásban: Nemzetközi Tudományos Konferencia tanulmánykötete*. Budapest. Óbudai Egyetem Rejtő Sándor Könyvüipari és Környezetmérnöki Kar, 385-396.
- Lavoie, J. C. (1994). Identity in adolescence: Issues of theory, structure and transition. *Journal of Adolescence*, 17(1), 17-28.

- Leach, C. W., Van Zomeren, M., Zebel, S., Vliek, M. L., Pennekamp, S. F., Doosje, B., ... & Spears, R. (2008). Group-level self-definition and self-investment: A hierarchical (multicomponent) model of in-group identification. *Journal of Personality and Social Psychology*, 95(1), 144-165.
- Lelunu, S., Putri, K. R., Olivia, N., & Simanjuntak, N. L. (2023). Art and Philosophy: Harmony of Giring-Giring Dance, Manganjan Dance, Tambun Bungai Dance of Kalimantan Tengah. *Harmonia: Journal of Music and Arts*, 1(1), 1-25.
- Lőrincz, I., Lampert, B., Wojnesitz, A. & Kövecsesné Gősi, V. (2022). A helyidentitás vizsgálata öröm-bánat térképpel magyarországi és ausztriai iskolások körében, Lőrincz Ildikó -Lampert Bálint -Alexandra Wojnesitz -Kövecsesné Gősi Viktória Széchenyi István Egyetem, Győr -Széchenyi István Egyetem, Győr - Universitāt Wien, Bécs-Széchenyi István Egyetem, Győr.
- Morawska, E. (2011). 'Diaspora' diasporas' representations of their homelands: exploring the polymorphs. *Ethnic and Racial Studies*, 34(6), 1029–1048.
- Srinivasan, P. (2011). *Sweating Saris: Indian dance as transnational labor*. Temple University Press.
- Stets, J.E., & Burke, P.J. (2000). Identity theory and social identity theory. *Social Psychology Quarterly*, 63, 224-237.
- Tölölyan, K. (1996). Rethinking diaspora (s): Stateless power in the transnational moment. *Diaspora: a journal of transnational studies*, 5(1), 3-36.
- Turner, J. C., Brown, R. J., & Tajfel, H. (1979). Social comparison and group interest in ingroup favouritism. *European journal of social psychology*, 9(2), 187-204.
- Vehrer, A. & Pongrácz A. (2018). Generation management trends in VR education. In: Fodorné, Tóth Krisztina (szerk.) *A felsőoktatási lifelong learning társadalmi és gazdasági haszna: kutatás – fejlesztés – innováció. In: Social and Economic Benefits of University Lifelong Learning: Research – Development and Innovation*. Debrecen. MELLearn Felsőoktatási Hálózat az életen át tartó tanulásért Egyesület, 278-287.
- Weilin, L. (2022). The Beauty of the Lusheng Dance of the Miao Nationality in China. *Frontiers in Art Research*, 4(4), 46-51.

Sebőkné Schlitt Zsuzsanna:

Magyarország Bajnokság

Csapatverseny 4. évfolyamosoknak

A cikk szerzője az Újhelyi Imre Általános Iskola tanítója.

„Annak, aki jól ismeri Magyarország részeinek képét, tájainak gazdagságát, városainak jellegét, a hazai föld szebb lesz, tágasabb lesz, nagyobb lesz, tehát kedvesebb is lesz.”

(Szabó Zoltán)

Csapatversenyünk hazánk történelmi, földrajzi, biológiai, építészeti nevezetességeiből, tárgyi és szellemi kulturális örökségünkéből, a hungarikumokból válogatva kívánja felhívni a diákok figyelmét a magyar értékekre.

Versenyünk célja, hogy erősítsük a gyermekekben a magyarságtudatot, a hazaszeretetet és azt, hogy a magyar nemzet egységes határon kívül és belül is. Olyan nemzeti értékekre szeretnénk felhívni a figyelmet, amely minden magyar nemzetiségű ember számára fontos, kiemelésre méltó. Mindeközben olyan körülményeket teremtve, hogy a versenyzés élmény legyen, a kreativitáson alapuljon; építve az alsó tagozaton megszerzett ismeretekre.

Témakörök: Budapest nevezetességei, nemzeti parkjaink, térképismeret, híres magyarok, világhírű magyar épületek, történelmi események és személyiségek, közmondások és szólások, az év virága, fája, állatai.

A versenyre 3 fős csapatok nevezését várjuk. A csapatban való versenyhelyzetben az alsó tagozatos korú gyerekek szívesebben vesznek részt, hiszen a munka kevesebb feszültséggel jár, a felelősség megoszlik. A felkészülés során a témakörök anyagai a csapattagok között feldarabolhatók, miközben működik az egymástól való tanulás, fejlődik az együttműködés, a másik ember tudásának elismerése, az információ megosztása. A verseny alatt kiemelkedően fontos, hogy a döntésekben több nézőpont is ütközik, így a munka kevésbé stresszes.

A versenyünket a városban és a járásban hirdetjük meg, és évenként 15-20 csapat versenyez nálunk. A versenyfelhívás során a csapatoknak hungarikumokkal kapcsolatos nevet kell választaniuk, melyhez egy menetlevelet is készíteniük kell, amely 10 állomáshely pontszámainak helyét tartalmazza.

A legnépszerűbb témák: Erős Pista, Aranycsapat, méz, levendula, Rubik-kocka, solymász, matyók, kürtőskalács.

A menetlevelek között mindig találunk kiemelkedőt, ez az előzetes feladat is pontozásra kerül, illetve holtverseny esetén ez alapján döntjük el a helyezéseket.

Nagy örömünkre mindig akad olyan csapat, akik csapatpólóban, csapatkitűzővel, sőt népviseletben érkeznek.

A versenyt kötetlenebb formában szervezzük. Iskolánk tágas aulájában köszöntjük a tanulókat, majd 9 helyszínen, 9 tanteremben kapják a csapatok a feladatokat. A helyszíneket

tetszőleges sorrendben látogathatják meg, a lényeg, hogy mindenhol elvégezzék a feladatot. Ahol a feladat típusa megengedi, egyszerre több csapat is jelen lehet, ezt a gyerekek onnan tudják, hogy a helyszín neve más színű papíron látható a terem ajtaján.

Számomra mindig az az egyik legszebb pillanat, amikor a köszöntés után a gyerekek futva elindulnak a versenyhelyszínekre, majd kis idő múlva minden elcsendesedik...

Versenyhelyszínek

Az egyes helyszínek leírása mellett mellékeltem olyan linkeket is, amelyek jól kapcsolhatók az adott feladathoz és felhasználhatók felkészüléshez vagy a téma gyakorlásához.

1. helyszín Egy híján húsz

Magyarország földrajzának ismerete, megyék és megyeszékhelyek helye

Ez a feladat egy kirakó, a megyékből kell megalkotni Magyarországot térképes formában, majd elhelyezni a megyeszékhelyeket is.

Feladatok:

- <http://www.geoquizzes.com/hu/magyarorszag/megyek.html>
- <https://wordwall.net/hu/resource/846743/magyarorszag-varosai-a-dunántúlon>
- <https://learningapps.org/view4010514?&allowFullscreen=1>

2. helyszín: Kincseink

Szókereső játék, ahol a betűhálóban 20 darab hungarikum található, majd a megmaradt betűkből a hungarikum jellemzője, fogalma olvasható össze.

Feladatok:

- <https://egy.hu/kult/mennyire-ismered-a-hungarikumokat-tedd-probara-tudasodat-kvizunkkel-108815>
- <https://www.youtube.com/watch?v=6f0JqdDnmHE>

3. helyszín: Fák erdejében

Jól ismert fák párosítása termésükkel, virágzatukkal kiegészítve az adott év fájával is, mely évről évre változik, majd egy 5 kérdéses kvíz az adott év állatairól és növényeiről.

4. helyszín: Híres parkunk

Hazánk nemzeti parkjainak helye a térképen, a címerük felismerése, a címeren található állat, növény jelkép értelmezése.

Feladatok:

- <https://learningapps.org/watch?v=pqebzspca20>
- <https://wordwall.net/hu/resource/30127956/környezetismeret/magyarország-nemzeti-parkok-logói-kvíz>

5. helyszín Nyelvünk virágai

A magyar nyelv csodálatos sokszínűségét kihasználva találós kérdések, közmondások, szólások, nyelvi játékok segítségével ad kreatív, gondolkodtató feladatokat. Többféle feladatlappal rendelkezünk, hiszen a versenyünk elődje volt iskolánkban a szintén népszerű Kisiskolások anyanyelvi versenye, melyre nyugalmazott Mészely József tanító-költő kollégánk érdekes versenyfeladatokat készített.

Feladatok (egy kis ízelítő):

Vadászat állatmesék szereplőire

Az alábbi szavak állatmesék szereplőit rejtik. „Vadásszátok” ki a szavakból és írjátok le a nevüket!

paróka:.....	fecskendő:.....
kisasszony:.....	sürgető:.....
komolyan:.....	toborzó:.....
kampókkal:.....	kiabálna:.....

kalózok:.....

Oroszlány:.....

Választ rejtő kérdő mondatok

Az alábbi kérdő mondatok intarzaszerűen (a szavakba berakva) rejtik az egyszavas válaszokat, amelyek utónevek (keresztnevek).

Ha a megtalált utónevek kezdőbetűit felülről lefelé haladva összeolvassátok, megfejtésül egy mesealak nevét kapjátok!

A) Ki jártas a tudományokban?

B) Ki érkezett ma számáron?

C) Ki az olajos ruha gazdája?

D) Ki az aktamásolat készítője?

E) Ki nem volt soha szolgabíró?

F) Ki csomagolta be az ajándékot?

A mesealak neve:

Szóegyenletek

A magyarázatok alapján oldjátok meg a szóegyenleteket! Segít a következő minta:

esővíztől lággyá dagadt föld	+	tatár vagy mongol fejedelmi cím	+	régi magyar családnevekben „i” hangot jelölő idegen betű	=	többfejű, tüzet okádó mesebeli szörnyeteg
SÁR	+	KÁN	+	Y	=	SÁRKÁNY

A)

régi	+	sír rokon értelmű párja „röviden”	+	talajt lazít	=	sziklákat mozgató, hatalmas termetű mesebeli lény
	+		+		=	

B)

e napon	+	a magyar ábécé „ny” előtti mássalhangzója	+	régi	=	gonosz vagy tréfás törpének ábrázolt mesebeli lény
	+		+		=	

C)

erőszakosan több darabra különít	+	kettős hurokba vagy körbe font ropogós péksütemény	-	dúr hangsor második hangja	-	az ábécé második mássalhangzója	=	alacsony termetű mesebeli lény
	+		-		-		=	

6. helyszín Hazánk szíve

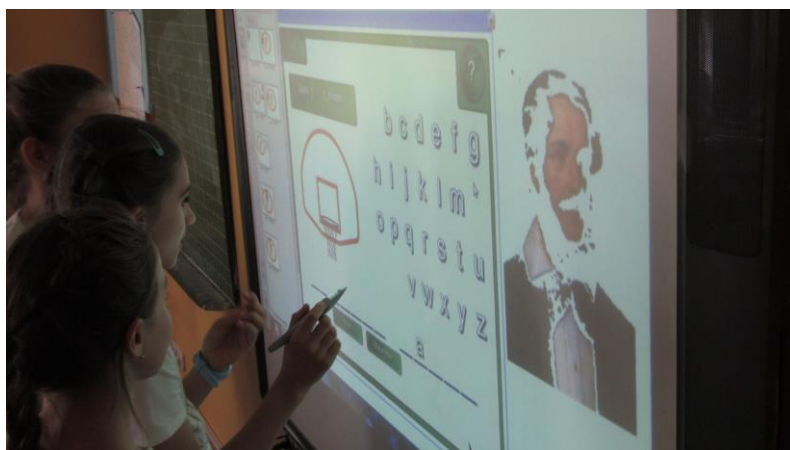
Ez a feladathely Budapestről szól, az évek során többször átalakítottuk, de fővárosunk leghíresebb épületei, ikonikus hídjai, látványosságai szerepelnek benne. Egyre inkább szükség van a mindennapi munkánk során is arra, hogy megismertessük ezt tanulóinkkal, hiszen egyre kevesebb otthonról szerzett tapasztalattal rendelkeznek ebben a témában.

7. helyszín Festékes múlt

A híres magyar történelmi események nagyon sok festőnket megihlették, illetve a történelmi személyiségek festett portréi központi témája ennek a feladatnak. A feladatot többször aktualizáltuk, hiszen a tananyagban, tankönyvekben változtak azok a festmények melyekkel találkoztak tanulók. Az évek során ez egy játékos kvíz feladat lett.

8. helyszín: Akikre büszkék vagyunk

Nagyon tág terület, olyan magyarokat kell felismerni, akik híres tudósok, sportolók... egész világon ismertek. Elsősorban az alsó tagozaton megismert személyeket válogattunk ide, tudni kell azt is, hogy kiről híresek.

Feladatok:

- <https://wordwall.net/hu/resource/517367/irodalom/hires-magyarok-kép-név-jellemző>

9. helyszín: Építs pontosan!

Épületek, világörökségi helyszínek építése és felismerése

- Pannonhalmi Főapátság
- Tihanyi Apátság
- Hollókő templom
- Budavári Palota
- Szent István Bazilika

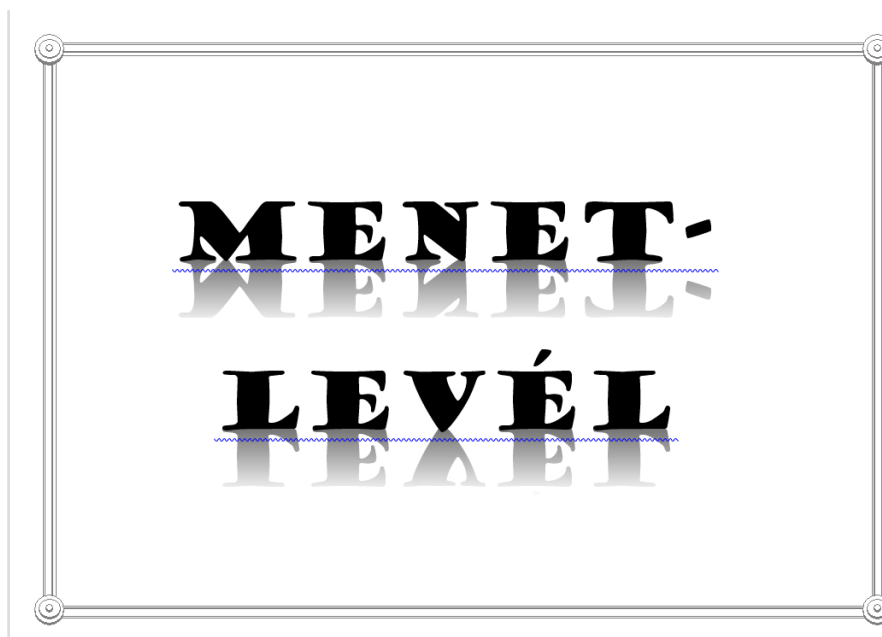
Feladatok:

- <https://wordwall.net/hu/resource/24145905/etika/világörökség>

10. helyszín: Menetlevél

A kilenc helyszín teljesítése után a versenyzők leadják menetlevelüket, ekkor történik meg ezek értékelése és a pontszámok összeszámolása.

A verseny jutalmazásához saját oklevelet terveztünk, ehhez hasonlót kapnak a felkészítő tanárok is, mellyel nekik is megköszönjük a munkájukat. Az első 3 helyezést könyvtalvánnyal jutalmazzuk. A saját iskolánkból és a más iskolákból érkező tanulókat külön értékeljük. A díjakhoz pályázatok, képviselői keretek és a Mosonmagyaróvári Önkormányzat anyagi támogatását vesszük igénybe. A versenyzők megvendégeléséhez a Szülői Szervezetünk nyújt segítséget.

Persze egy versenyben mindig a győztesek a legboldogabbak, de a visszajelzések alapján büszkék vagyunk arra, hogy a gyerekek és tanítóik mindig kellemes élményekkel távoznak iskolánkból. A verseny ötletei nagyon jól alkalmazhatóak akár tanítási órákon, akár egy projektnap keretében is.

„Addig vagyunk magyarok, amíg magyarul beszélünk, magyarul gondolkodunk, magyarul tanulunk.”

(Kányádi Sándor)

Szabó Krisztián:

A mező életközösségének tanítása-tanulása gasztropedagógiai módszerekkel, tevékenységekkel ötvözve

A cikk írója a Győri Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola tanítója, az Álomerdő-Álommenza Egyesület elnöke, szakmai vezetője.

A mező életközössége számos izgalmas és változatos élőlényt foglal magában, amelyek együttesen alkotják ezt a különleges ökoszisztémát. Az ilyen természeti környezet megismerése nemcsak a biológiai sokféleség megértéséhez járul hozzá, hanem segít abban is, hogy jobban megértsük a természet működését. A gasztropedagógia az ételek elkészítése és kóstolása révén vonja be a tanulókat a témakör különlegesebb megismerésébe. Ezzel a megközelítéssel a diákok nemcsak tudományos ismereteket szerezhetnek, hanem közvetlenül tapasztalhatják meg a természet és az élelmiszerek közötti kapcsolatot, miközben egyre közelebb kerülnek a mező élővilágához.

Az alábbi témakört az Álomerdő-Álommenza Projekt keretében került feldolgozásra.

A gasztropedagógia fogalma:

Meghatározott oktatási-nevelési célok mentén, tudatosan vonjuk be a pedagógiai folyamatokba a gasztronómiát, mint módszert, annak érdekében, hogy a gyerekek megértsék a táplálkozás környezetre gyakorolt hatását és az egészséges életmód alappilléreit.

A gasztropedagógiai projektek ötvözik a kulináris élményeket a természeti és az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretekkel.

A gasztropedagógia jellemzői:

- a tanulás örömteli tevékenység; az alkalmazott tudás a tevékenységből, átélésből származik;
- a fejlesztés és a tehetséggondozás egyik lehetséges, sajátos eszköze, lehetőséget ad az egyéni utakra, de a közösségben való gondolkodást is biztosítja;
- elősegíti az egészséges életmód, illetve a fenntartható étkezés és konyha szokásrendszerének átadását;
- formálja a tanulók esztétikai ízlésvilágát;
- a természettudományos gondolkodás (pl. konyhai, gasztrokísérletek révén) kialakításának alapja.

Az Álomerdő projekt:

Az Álomerdő projektben négy terület: a művészet, a néprajz, a természetismeret és a gasztronómia köré építjük fel a foglalkozások anyagát, az elsajátítandó ismereteket és képességeket, ezáltal a gyerekek tapasztalati úton az érzékszerveiken keresztül tanulnak.

Nemcsak hallgatják, megtapintják, látják, szagolják a feldolgozni kívánt ismereteket, hanem meg is ízlelik azokat.

2022 óta úgynevezett „Kihívások”- „Próbatételek” formájába építtem be a projekt elemeit az oktató-nevelő munkám mindennapjaiba. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy havonta egy Álomerdő- Álommenza feladat, kihívás vagy másnéven próbatétel várja a gyerekeket. A tapasztalatok szerint így könnyebben beépíthető a program az adott intézmény életébe, profiljába, illetve a gyerekek ezáltal még jobban is várják ezeket az izgalmas tevékenységeket!

Az Álomerdő projekt célkitűzése:

A természettel harmóniában élő, környezettudatos gondolkodású ember nevelése, aki odafigyel környezetére, ehhez megfelelő tudással, beállítottsággal, motivációval bír.

Az Álomerdő projektben részt vevő gyermek képessé válik:

- kreatív alkotómunkára,
- alapvető kertészeti, háztartási munkák elvégzésére,
- ételek elkészítésére,
- ehető virágok, vadnövények felismerésére és feldolgozására,
- értékelni és védeni a természet értékeit,
- tenni a közösségükért,
- és felelősségteljes emberré válni.

2022-ben felkerült a projekt a Highlights of Hungary 50-es listájára, így projektem bekerült a Kárpát-medence legkiválóbb teljesítményei közé.

2023-ban megalapításra került az Álomerdő-Álommenza Egyesület is, így már hivatalos formában is tudjuk népszerűsíteni a projektet.

2024-ben a projektről kisfilmet készített a DUNA TV Családbarát műsora és a Petőfi TV Esti Kornál című műsora.

A kisfilmek linkjei:

<https://www.youtube.com/watch?v=siWorsuWYQU>

<https://www.facebook.com/watch/?v=2125366554508256>

A projekt szakmai csoportja:

<https://www.facebook.com/groups/3132990637021093>

Ha teljesítitek az alábbi projektet vagy elvégezték belőle egy-egy feladatot, akkor elnyerhetitek az Álomerdő projekt Mintapedagógusa címet, intézményetek pedig a projekt Mintaintézménye címet. Ha érdekel Benneteket ez a lehetőség, akkor csatlakozzatok a csoporthoz vagy írjatok e-mailt: alomerdoprojectmail.com

A foglalkozás céljai, feladatai és módszertana

Tantárgyak: Álomerdő-Álommenza foglalkozás, szakkör, tanulószoba, napközi, környezetismeret, természettudomány, vizuális kultúra, technika és tervezés

Korosztály: 4. osztály, 5-6. osztály –

Időtartama: 1 óra a mező témakörének feldolgozása + 1 óra gasztropedagógiai és/vagy művészeti foglalkozás

Témakör: Nyár

Tananyag: A mező életközössége, védelme– Növények és állatok a mezőn

A foglalkozás főbb feladatai:

- Ismerkedjenek meg a tanulók a mező életközösségeivel, beleértve a növényeket, állatokat és azok kölcsönhatásait.
- Fedezzék fel a mező ökoszisztémáját és a benne élő különböző fajokat, valamint azok szerepét az ökológiai egyensúlyban.
- Értsék meg a természetvédelem és a fenntarthatóság fontosságát a mező ökoszisztémájában.

Álomerdő négyes egysége a projektben:

Művészet: Tányértervezés, mezővel kapcsolatos műalkotások elemzése

Természetismeret: A mező védelme, élővilága

Néprajz: A pásztorvilág

Gasztronómia: Ehető mezei virágok feldolgozása, pásztorételek megismerése

Fejlesztendő kompetenciák:

- **Kognitív kompetencia:** Ökológiai gondolkodás, a természetes rendszerek működésének megértése, kommunikációs és rendszerező képességek fejlesztése.

- **Szociális kompetencia:** Kooperatív munkavégzés, közös problémamegoldás, tolerancia és alkalmazkodás képességének fejlesztése.
- **Személyes kompetencia:** Felelősségtudat, önértékelés, a természet iránti tisztelet és magyarságtudat formálása.

Nevelési feladatok:

- **Erkölcsei nevelés:** Ökológiai felelősség, a természet védelme és az együttélés fontosságának megértése.
- **Esztétikai nevelés:** A természet szépségeinek felfedezése és megörökítése rajzokban, alkotásokban.
- **Értelmi nevelés:** Kritikai és kreatív gondolkodás fejlesztése a mező ökoszisztémájának megértése során.
- **Környezeti nevelés:** Fenntarthatóság és környezettudatosság kialakítása a természetben végzett tevékenységek során. Táplálkozásunk hatása a környezetünkre.

Alkalmazott módszerek: Beszélgetés, szemléltetés, terepgyakorlatok, természetben végzett munkáltató módszerek, kooperatív oktatási módszer

Tanulásszervezés: Frontális munka, kooperatív csoport munka, önálló munka, páros munka

Eszközök: Táblai applikációk, videó felvételek, képek a mező növény- és állatvilágáról, természetes anyagok (pl. levelek, virágok, magvak), rajzeszközök, konyhai eszközök, élelmiszerek

Felhasznált irodalom:

Kövecsesné, G. V. (2015): A környezeti nevelés gyakorlata az erdei iskolában. Hazánk Kiadó, Győr.

Szabó, K. (2021): Álomerdő projekt, ahol ezer csoda vár! Neteducatio Kft, Budapest.

Szabó, K. (2023): Gasztrokalandok a suliból. Neteducatio Kft, Budapest.

Dr. Angyal Zsuzsanna: Természettudomány tankönyv 6. Oktatási Hivatal.

Az első foglalkozásra tervezett feladatok:

Mezővel kapcsolatos nemzeti parkok megismerése kooperatív technika segítségével

Szakértői mozaik: A, B és C jeleket osztunk ki a csoportok tagjainak. Az új ismeretet tartalmazó szöveget négy részre osztjuk. A csoport minden tagja más-más szövegrészt kap; mindenki egyénileg elolvassa a kapott szöveget; majd az azonos betűjelűek összeülnek, megbeszélik az elolvasottakat és közös vázlatot írnak. Ezt követően mindenki a csoportjába visszamegy, és megtanítja a saját feldolgozott anyagát a csoport többi tagjának.

A nemzeti parkok szövegei:

A Hortobágyi Nemzeti Parkot hazánk első nemzeti parkjaként alapították 1973-ban, 1999-ben pedig a világörökség részének nyilvánították. Védett területén az Alföldre jellemző élőhelyek mindegyike megtalálható. A legnagyobb magyar puszta emberi tevékenység hatására jött létre. A Hortobágy felszínét és élővilágát egészen a 19. századig a vizek formálták, alakították. A folyószabályozást követően a talaj minősége jelentősen romlott, sok helyen művelésre alkalmatlanná vált. A Tiszát kísérő ártéri ligeteket füzek és nyárfák uralják. A folyók partfalába vájt üregekben jégmadarak vernek tanyát. A folyószabályozás során halastavak is létesültek, amelyek nemcsak gazdasági hasznot hoznak, hanem sok növénynek és állatnak kínálnak élőhelyet. A vízi, vízparti élőhelyeken nagyszámú madár vonul át ősszel és tavasszal. A darvak érkeznek a legnépesebb csapatokkal. A löszös talajú pusztákon gazdagabb a növény- és az állatvilág. Itt élnek a tűzokok védett állományai. Itt legeltették egykor az ősi magyar fajták között számon tartott szürke marhát és rackát. Mind a mai napig nagy hírnévnek örvendenek a csikósok és a hortobágyi ménes. A Hortobágy értékes építészeti emlékei az egykori kereskedelmi útvonalak mentén található csárdák és a Kilenclukú híd mellett a középkori falusi templomok. A magyar pusztát évről évre sok külföldi látogató keresi fel.

A Kiskunsági Nemzeti Park a Duna–Tisza közének természeti és néprajzi értékeit őrzi. Kilenc különálló egységből áll. Értékes területei a Duna mentén elhelyezkedő szikes puszták, a homokpuszták, a Tisza holtágai és ártéri erdői. Közép-Európában már egyedül csak itt találhatók meg a mozgó homokbuckák, amelyeket ma is olyan szabadon hord a szél, mint keletkezésük idején. A védett, szélárnyékos buckaoldalakon, buckaközi mélyedésekben homokpusztai növényzet telepedett meg. Jellemző növényei a pusztai árvalányhaj, a kék virágú számarkenyér és a báránypirosító. A homokbuckák legértékesebb madara az ugartyúk, amelynek itt van egyik rendszeres költőhelye. Ahol nagyobb a talaj humusztartalma nyáras, borókás társulások alakultak ki. A nemzeti park legismertebb területe a bugaci puszta. Ismertségét Herman Ottónak köszönheti. Az ő kezdeményezésére került sor a bugaci pásztorélet látványos bemutatójára az Ezredévi Kiállításon 1896-ban. A bugaci puszta ma is az őshonos szürkemarha- és rackajuh-tartás egyik központja. A természetes állatvilág hasonló a többi homokpusztáéhoz. Él itt vörös vércse is, amelyet a nemzeti park címerében is megörökítettek. Az alföldi tavak, a mocsarak és a lápok, valamint a Tisza menti holtágak ma is népes madárvilágnak adnak otthont. A vizes élőhelyek jó részét nemzetközi egyezmények védik.

A Körös-Maros Nemzeti Park 1997 januárjában alakult. Legnagyobb részét ősi puszták ma még meglévő területei alkotják. Rajta löszpusztagyepek éppúgy megtalálhatóak, mint a füves, szikes vagy fás puszták. A szikes területek védett növényei közül a legjelentősebb a macskahere, a nyúlánk sárma és a sziki őszirózsa. Ez a vidék ad otthont a legjelentősebb tűzokáallománynak és számos földön fészkelő madárnak. Tocsogós rétjein gyakori a nagy goda és a sárga billegető. Szabadkígyós közelében él hazánk növényritkasága, az erdélyi hérics. A Kis-Sárrét és a kardoskúti Fehértó mocsármaradványai egyedülálló madártani értéket képviselnek. Mint az európai madárfolyosó részei fészkelő, táplálkozási és pihenőhelyet egyaránt biztosít az itt vonuló vadlibák, darvak, récék gyakran több ezres csapatainak. Fészkelő madarai közül legféltettebb a gulipán. A Körös és a Maros partját zöld szalagként ártéri erdők kísérik. Vizenyős rétjeinek szép védett növénye a nyílfü, a virágkaka és a sulyom. Gyakori madárvendégei a gémelek, télen a vadrécek. Természeti értékeivel szoros egységet alkotnak a táj műemlékei: a templomromok, földsáncok, kastélyok és a múzeumokban (Szarvas, Szentes) őrzött régészeti emlékek.

A jegyzet főbb pontjai lehetnek, pl. alapítás éve, főbb épített és vagy természeti értékek, főbb tájak a nemzeti parkon belül, vízrajza, állatok a nemzeti parkon belül (főbb madarak, háziállatok...).

Egy-egy ismeretlen állathoz, növényhez lehet készíteni plakátot vagy akár egy kis képes lexikont, gyűjteményt.

Fotórészletek csoportosítása fogalmakhoz

Az alábbi fotórészletekhez mely mezőhöz kapcsolódó fogalmak kapcsolódnak?

A feladat megoldása közben további kérdéseket tehetünk fel a gyerekeknek: Pl. Ki őrizte a lovakat a legelőn? Milyen munkát végeztek a boronával? Mit tároltak a góréban?

Az alábbi fogalmakhoz kapcsoljuk a képeket:

Fogalom	Részlet	Teljes fotó
csikós		
bivaly		
racka juh		
cifraszűr		

szalma		
cséphadaró		
góré		
borona		

A mező védelme témakörében a legfontosabb lehetőségek összegyűjtése

Melyek:

- Meg kell szüntetni a természetes élőhelyek csökkentését.
- Csökkenteni kell a műtrágya és a vegyszerek használatát.
- Fokozott védelmet kell biztosítani a védett növény-állatfajoknak.

-Össze kell hangolni a természetvédelem és a mezőgazdaság mindenkori feladatait: Pl. Szakszerű talajművelés és vízgazdálkodás, túlzott legeltetés csökkentése.

Növények a mezőn

A mező fogalma: A rét, a legelő és a szántóföld közös neve. Uralkodó növényei a fűfélék.

A mező növényeit két nagy csoportba oszthatjuk. Vannak gyomnövények és termesztett növények.

A gyomnövények másik elnevezése: gaz. Ők maguktól nőnek, nem szorulnak gondozásra.

Mi a közös jellemzőjük ezeknek a növényeknek?

Sok magot termelnek – gyorsan szaporodnak, jól tűrik a szárazságot, a vízhiányt, elszívják a tápanyagokat a termesztett növények elől. Nagyon szívósak.

Gyomnövények pl. a franciaperje, a réti here, a mezei katáng, a pipacs, a búzavirág, a mezei zsálya, a mezei cickafark, a szőrös disznóparéj, az árvacsalán.

Allergiát okozó gyomnövény a parlagfű, irtani kell.

Mérgező mezei növény a csattanó maszlag.

A csattanó maszlag

A termesztett növényeket (másik elnevezésük kultúrnövények, haszonnövények): pl. kukorica, búza, árpa, cirok, köles, zab, rozs, (liszt, kenyér) burgonya (pl. cukor, főzelék, chips), repce (olaj, üzemanyag), takarmányrépa, cukorrépa (cukor, takarmány) lencse, bab, lucerna (takarmány). Sok termesztett növényt a fűfélékből nemesítettek.

A mezei növények között sok gyógynövény is van, pl. a csalán, a gyermekláncfű, az orvosi székfű (kamilla), a jégvirág, a tyúkhúr, a búzavirág, a mezei katáng, a mezei cickafark, lucerna, árvacsalán és a pipacs.

Legtöbbjüket tea formájában a legajánlatosabb fogyasztani, nem igazán szabad ízesíteni. Mindig a felhasználási útmutatót kell követni (forrázás, áztatás). Készülhet belőlük pl. méz, illóolaj és különböző kozmetikumok (pl. krém) is.

Saláta készülhet a tyúkhúrból, a jégvirágból és a gyermekláncfűből.

Főzelék, leves a csalánból. Csalánból kárpiszövetet is készítenek.

A csalán méregtelenít, vértisztító hatású. A kamilla nyugtató hatású. A gyermekláncfű emésztési panaszokra hasznos.

További ehető mezei növények:

Pipacs: Jó köhögéscsillapító és enyhe nyugtató hatású, teáját toroköblítésre használják, valamint alvászavarok ellen. A szíromlevél népgyógyászatban enyhe nyugtató és köptető, a magból a mákhoz hasonlóan zsíros olaj nyerhető. Szirma kerülhet ecetbe is. Régen borok színezésére is használták. Virága kerülhet salátákba, szendvicsekre, süteményekre.

Búzavirág: Forrázatát szemgyulladás esetén borogatásra, illetve toroköblítésre használták. Virága kerülhet szendvicsekre, salátákba, süteményekre.

Mezei katáng: A katángkóró májat, vesét, lépét tisztít, az epehólyag tökéletes kiürítését segíti elő, leválasztja a vizet, étvágygerjesztő, sárgaság ellen jó hatású. Elősegíti a bélműködést,

nem engedi, hogy az elfogyasztott étel mind felszívódjon és lerakódjon a szervezetünkben. Ebből eredően a fogyasztóteák egyik alkotóeleme. Virága kerülhet szendvicsekre.

Mezei cickafark: Kiváló gyulladáscsökkentő, hüvely- és méhgyulladásra, nyálkahártya és fogínygyulladásra használható. Sebösszehúzó, sebgyógyító hatású. Csökkenti a menstruációs vérzést és görcsöket. Hasi fájdalomra, puffadásra, emésztésjavításra is kiváló.

Linzer, keksz tésztájába is süthető a zsenge levele.

Természetesen mindegyik feladat nem fér bele egy tanórába. Bátran válogassatok!

A második foglalkozásra tervezett feladatok:

Egy finomság elkészítése vagy a művészeti feladat elvégzése fér bele egy órába.

Mezei növények és fűszernövények felismerése és felhasználása

A diákok ismerjék meg a mezőn található ehető növényeket és fűszernövényeket.

Feladat: Sétáljatok el egy közeli mezőre, ahol gyűjthettek különböző növényeket, például csalánt, pitypangot. Ezután készítsetek egyszerű ételeket, például pitypangsalátát vagy kenyérfalatkákat, szendvicseket ehető virágokkal, levelekkel díszítve.

Pipacsos pillangószendvicsünk

A mező állatvilága és azok felhasználása az ételekben

Megismerkedés a mező állatvilágával és azok szerepével az emberi táplálkozásban.

Feladat: Beszélgetsek a méhekről és a mézről. Térjtek ki a méhek fontosságára a beporzásban és a mezők ökoszisztémájában. A mezőn élő haszonállatok megismerése: Mely részeikből mi készülhet?

Mezei termések felhasználása az ételekben

A diákok megismerjék a mezőn gyűjthető terméseket és azok gasztronómiai felhasználását.

Feladat: Gyűjtsetek vadon termő bogyós gyümölcsöket (pl. szeder, bodza) és készítsetek belőlük lekvárt, szörpöt vagy egyszerű desszertet, például bogyós gyümölcstortát.

További lehetőség: Tartsatok beszélgetést a helyi, szezonális alapanyagok fontosságáról és arról, hogy hogyan lehet ezeket egész évben felhasználni.

Mezei ételkultúrák és tradíciók felfedezése

A diákok fedezzék fel a mezők környékén élő emberek hagyományos ételkészítési szokásait.

Feladat: Kutassatok fel hagyományos vidéki recepteket, amelyekhez mezőn gyűjthető alapanyagokat használnak fel, például csalánleves vagy gombás ételek. Vagy: Pásztorételek (pl. gulyásleves, betyárleves. slambuc-öhom, pásztortarhonya, Mely állatból melyik étel készül illetve melyik részéből?) gyűjtése és elkészítése. Ki lehet térni arra is, hogy egészséges-e a túlzott hús fogyasztás? Mennyire terheli meg környezetünket a túlzott hús fogyasztás? Ezek a kérdések lehetőséget adnak a vitára.

Festés kenyérre:

Kreatív gondolkodás és kézügyesség fejlesztése.

Feladat: A natúr vajkrémet ételfestékekkel színezzük, majd a kenyérre kenjük úgy, hogy egy mezei tájkép alakuljon ki rajta. Tehetünk rá ehető virágokat és leveleket is.

Mezei piknik szervezése

Közösségi élmény kialakítása és a mező adta lehetőségek kiaknázása.

Feladat: Közös szervezzetek egy pikniket, ahol a diákok által készített ételeket fogyasztjátok el. Az ételek lehetnek egyszerűek, mint szendvicsek, saláták, friss gyümölcsök, zöldségek.

Ezek a gasztropedagógiai feladatok segíthetnek abban, hogy a diákok mélyebben megértsék a mező jelentőségét, miközben gyakorlati és élményszerű tanulási tapasztalatokat szereznek.

Művészeti feladat

A gasztropedagógia és a művészet kapcsolata: Tányértervezés

A tányértervezés során a diákok a művészeti elvek (kompozíció, színelmélet, forma) segítségével hoznak létre különleges tányérokat. Sablont mintáznak ki. A tányér mellett az evőeszközökre is tervezhetnek mintákat, illetve akár terítőt, szalvétát is tervezhetnek. Akár teljes étkészletet is.

A tányérsablont úgy kell elképzelni, mint egy üres vásznat, amelyre a diákok különböző alapanyagokkal „festenek”, pl. vízfestékekkel, de akár filctollakkal is dolgozhatnak. A tányérra rajzolhatnak, festhetnek mezei tájképet, vagy egy-egy felnagyított mezei növényt, állatot is. Akár pásztorok portréi is kerülhetnek rá, mint minta. A nemzeti parkok logói is lehetnek a tányér mintái. Hangulatokat, érzéseket is megjeleníthetnek a diákok. Műalkotásokból, festményekből is vehetnek ihletet a gyerekek.

A tányértervezés mint gasztropedagógiai eszköz segít abban, hogy a diákok átfogó módon kapcsolódjanak az ételhez. Ez a folyamat egyszerre fejleszti a kreatív gondolkodást, az esztétikai érzéket és a gasztronómiai tudást is.

Egy egyedi tányér kialakítása kulcsfontosságú lehet abban, hogy egy válogatós vagy szenzoros integrációs zavarral küzdő gyermek szívesebben étkezzon. Az ilyen tányérok nemcsak esztétikai szempontból vonzóak, hanem praktikus funkciókat is betölthetnek, amelyek segítenek a gyerekeknek abban, hogy kényelmesebben érezzék magukat az étkezések során. Például a különböző színek, formák és minták vizuális ingert biztosíthatnak, ami felkelti a gyermekek érdeklődését. Ezen kívül a tányéron lévő kedvenc karakterek vagy játékos elemek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy az étkezés ne egy stresszforrás, hanem egy élvezetes tevékenység legyen. Így egy jól megtervezett, egyedi tányér nemcsak az étvágyat serkentheti, hanem segíthet a gyermekeknek pozitívabb kapcsolatot kialakítani az ételekkel.

Értékelés a projektben:

Önértékelő kártya segítségével.

Az önértékelő kártya kérdései:

Ami nagyon felkeltette az érdeklődésemet az órán

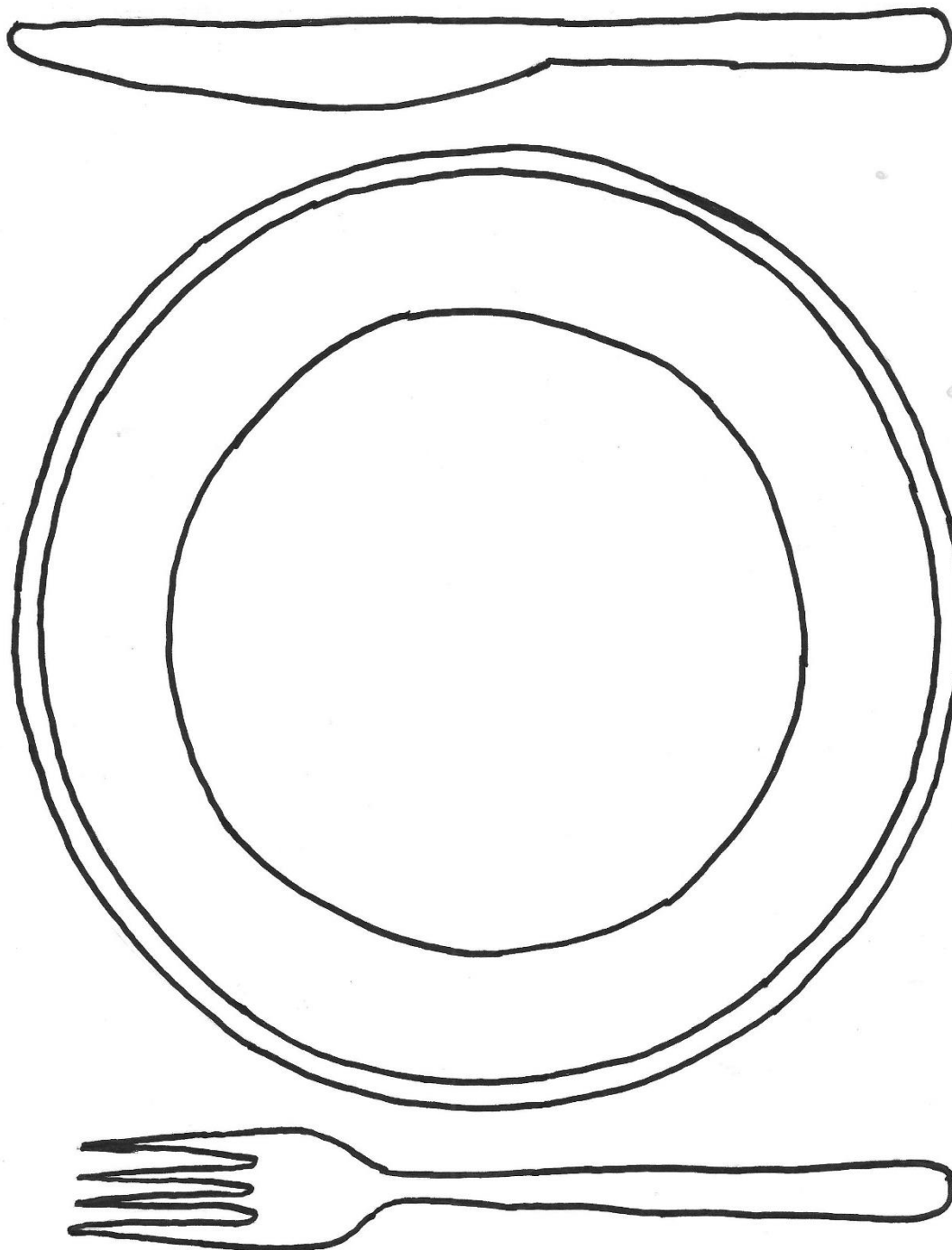
Amit nagyon jól megoldottam:

Ami még érdekelne a témával kapcsolatban

Amire jobban kell figyelnem:

Sablon a táányértervezéshez:

Fitus Szilvia: Óravázlat,

Magyar nyelv és irodalom, Tananyag: Nagy László: Dióverés

Az óra cél- és feladatrendszere: olvasástechnika fejlesztése hangos olvasás gyakorlásával, kommunikációs képesség fejlesztése önállóan megfogalmazott válaszokkal, párbeszéd írásával, szövegértés fejlesztése Lego StoryStarter oktatási készlet használatával, Story Visualizer program használata

Az óra didaktikai feladatai: motiválás, tudományosság, aktivizálás, gyakorlás, szemléletesség, fokozatosság, megerősítés

Felhasznált források: <https://learningapps.org/10910595> (faragonerozsza tankockája)

Felhasznált eszközök:

Lego StoryStarter készlet, tablet, Nyiri Istvánné: Hétszínvarázs olvasókönyv 3., Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet Budapest, 2017.; Burai Lászlóné-Faragó Attiláné: Hétszínvarázs munkafüzet 3., Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet Budapest, 2017.

Felhasznált fotók: saját készítésű fotók

Idő-keret	A tanulóknak tevékenysége	A pedagógus tevékenysége	Célok és feladatok	Mód- szerek	Tanulói munka- formák	Eszkö- zök	Meg- jegyzé- sek
6 p	Választható előzetes feladat: 1. Dióból készült játékok gyűjtése 2. Beszámoló készítése Nagy László életéről	Tanulói kutatómun- kák számonkérése	Ráhango- lódás az óra	Bemu- tatás	Frontális osztály- munka		

	3. Őszi képek, szólások, közmondások gyűjtése						
1 p	Vers meghallgatá- sa, megfigyelési szempont: Mit mutat be a költő?	Vers művészi bemutatása az internetről	Ismerke- dés a verssel	Bemu- tatás	Frontális osztály munka		
1 p	Spontán megnyilatko- zások, megfigyelési szempont válaszai	Megnyilatko- zások meghallga- tása					
1 p	Vers néma olvasása		Pontos olvasás	Néma olvasás	Önálló munka		
2 p	Vers szerkezeti elemzése	Írd a versszakok mellé, melyik szó illik rá!	Vers 4 szerkezeti egysé- gének megtalá- lása	Válo- gatás	Önálló munka		Választ- ható szavak: ősz, diószü- ret, az emberek öröme, a tavasz
3 p	Színek, hangok gyűjtése	Gyűjtsd össze a költemény- ben felidézett	Lényeg- látás fejlesz- tése	Meg- beszé- lés	Önálló munka	Munka- füzet	

		színeket, hangokat!					
2 p	Az ember megjelenése a versben	Kérdések segítségével a 4. és az 5. versszak feldolgozása.	Megfigyelés, következtetés	Beszélgetés	Frontális osztály munka		
5 p	Hangutánzó szavak, majd jelzős szerkezetek gyűjtése	Folyamatos segítségadás	Megfigyelés	Válogató olvasás	Önálló munka	Füzet	
2 p	Rímek párosítása	QR kód kivetítése	Megfigyelés, rendszerezés		Páros munka	Tablet	https://learningapps.org/10910595
2 p	Alliteráció keresése	Keress a versben azonos betűvel kezdődő szavakat! l... l..., b... b..., f... f..., k... k...	Megfigyelés, következtetés	Válogató olvasás	Önálló munka	Füzet	
20 p	A vers megépítése legoval A helyszín, szereplők megbeszélése	A helyszínek, szereplők közös megbeszélése után a gyerekek	Emlékezet, kreativitás, digitális kompetencia	Lego használat, Story Visualizer	Csoportmunka	Lego Story Starter, Tablet	

		csoportban elkészítik és lefotózzák a történetet	tencia fejlesztése	használat			
1 p	Házi feladat megbeszélése Óra értékelése megbeszél szempontok alapján	Óraértékelés szempont- jainak meghatáro- zása.				Házi feladat: vers- tanulás	

Digitális történetmesélés forgatókönyv

Cím: Nagy László: Dióverés

Készítette: Fitus Szilvia, 3. a osztály

N°	Kép	Szöveg
1.		Elsuhogott az a fűttyös sárgarigó is délre. Sárgul az árva diófa zöld terebélye.
2.		Levelek lengnek, akár a színarany rigó-szárnyak, elszállnak ők is a szélben puszta határnak.

3.		Áll a diófa, és érett kincsei válnak tőle: szellő ha bántja az ágat, buknak a földre.
4.		Szaporább kopogás, csörgés támad, ha jön az ember, s bottal az ágak bogára boldogan ráver.
5.		Földre, fejekre, kosárba kopog a dió-zápor, burkos dióra a gyermek kővel kopácsol.

6.		Már, mintha álmodnék, hallom zaját a jó örömnnek, darálók forognak, diós mozsarak döngnek.
7.		Fagyban és nagy havazásban meg kell maradnunk jónak s tisztának is, hogy örüljünk csörgő diónak.
8.		Majd csorgó hó levén ring a picike dió-csónak, s lomb zöldül újra a füttyös sárgarigónak.

Mellékletek:

1. Nyiri Istvánné: Hétszínvarázs olvasókönyv 3., Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet Budapest, 2017. 109. oldal

Dióverés

Elsuhogott az a fűttyös
sárgarigó is délre.
Sárgul az árva diófa
zöld terebélye.

Levelek lengnek, akár a
színarany rigó-szárnyak,
elszállnak ők is a szélben
puszta határnak.

Áll a diófa, és érett
kincsei válnak tőle:
szellő ha bántja az ágat,
buknak a földre.

Szaporább kopogás, csörgés
támad, ha jön az ember,
s bottal az ágak bogára
boldogan ráver.

Földre, fejekre, kosárba
kopog a dió-zápor,
burkos dióra a gyermek
kövel kopácsol.

Már, mintha álmodnék, hallom
zaját a jó örömnnek,
darálók forognak, diós
mozsarak döngnek.

Fagyban és nagy havazásban
meg kell maradnunk jónak
s tisztának is, hogy örüljünk
csörgő diónak.

Majd csorgó hó levén ring a
picike dió-csónak,
s lomb zöldül újra a fűttyös
sárgarigónak.

Nagy László

VARÁZSLATOS TERMÉSZET

A dió

A diófa a kertek királya. Nagy teret foglal el, óriási lombkoronát fejleszt. Magassága elérheti a 30 métert is.

Termésének külső burka zöld vagy sárgás színű, a csonthéjról érés után könnyen leválódik, szabálytalanul felhasadozik. A csonthéjban ráncos, húsos, kétfelé váló, dús olajtartalmú magot találunk, ezt szokás fogyasztani.

A dióbél nemcsak ízletes, hanem egészséges is. Napi 3-5 dióbél fogyasztása ajánlott, ez a mennyiség már hozzájárul egészségünk megőrzéséhez.

1. Foglald össze szóban a diófa jellemzőit a következő szempontok alapján: a fa lombkoronája és magassága, termése és annak fogyasztható része! Utána írd le a füzetedbe!

2. Burai Lászlóné-Faragó Attiláné: Hétszínvarázs munkafüzet 3., Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet Budapest, 2017. 72. oldal

Nagy László: Dióverés

Ok. 109. o.

1. Képzeld magad a kertbe, a diófa alá! Milyen képek jelennek meg a szemed előtt? Rajzold le a füzetedbe!

2. Felelj a kérdésekre!

- Mi jelzi az ősz beköszöntét a vers szerint?
- Mi történik, amikor megjelenik az ember a kertben?
- Miért szerez örömet télen a dió?
- Hogyan játszanak a tél végén a gyerekek a dióhéjjal?
- Mit üzen neked az utolsó versszak?

3. Gyűjtsd össze a költeményben felidézett színeket, hangokat!

Színek: _____

Hangok: _____

Melyik szín kapcsolja össze a rigót és a hulló leveleket? _____

4. Keresd a példákhoz hasonló szó szerkezeteket a versben! Írd le őket a füzetbe!

füttös sárgarigó, árva diófa, ...

5. Figyeld meg a példát: levelek lengnek! Folytasd a gyűjtést a versből a megadott kezdőbetűkkel! *b... b..., f... f..., k... k...*

6. a) Ritmizáld a verset!

☐ Elsuhogott az a füttös
— u u | — u u | — u |

☐ sárgarigó is délre.
— u u | — u | — u |

☐ Sárgul az árva diófa
— u u | — u u | — u |

☐ zöld terebélye.
— u u | — u |

b) Írd a sorok elé a szótagszámot! Milyen szabályszerűséget vettél észre?

c) Keresd a versben a rímelő szavakat! Hány sort kötnek össze?

7. Színezd ki a fán maradt és a levelek közé pottyant diókat!

8. Tanuld meg a verset! Ne válaszd el szünettel a 2-2 tartalmilag összefüggő sort!

3. <https://learningapps.org/10910595> (faragonerozs tankockája)

LearningApps.org

Tankocka keresése Válogatás a tankockák között Tankocka készítése Gyűjtemény létrehozása Bejelentkezés

Nagy László: Dióverés (rímek)

dió-csónak ráver terebélye örömmek földre jónak határnak kopácsol sárgarigónak dió-zápor diónak döngnek tőle ember -szárnyak

☒ Hasonló tankocka készítése

Barabás Renáta: Őszi kézműves ötletek

Itt az Ősz, becsengettek az iskolába, megkezdődött a tanév. Az őszi erdő színpompával búcsúzunk, hogy majd felkészüljön téli pihenőjére. Használjuk ki a természetadta szépségeket gyűjtsünk ősszel beérő terméseket, diót, csipkebogyót, leveleket és készítsünk belőle szépséges őszi asztaldísz.

Tökös asztaldísz

Hozzávalók: Dísztök, dió, fonott vesszőkosár, kókuszrost, selyempapír, színes selyemszalag, száraznövények

Tökös asztaldísz készítése:

1. Gyúrjunk selyempapírt a kosár aljába.
2. Helyezzük rá a kókuszrostot.
3. Rendezzük el a kosár tetején körkörösén a dísztököket.
4. A hézagokba helyezzünk diót és száraznövényeket.
5. Kössünk masnit a kosár oldalára.

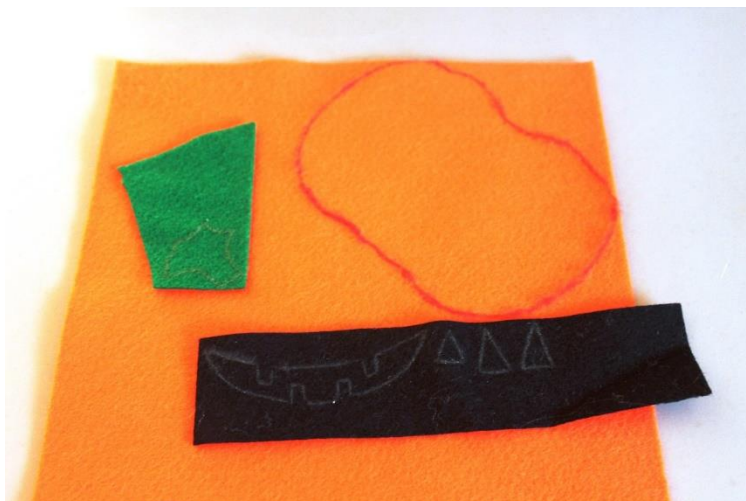

Őszi kiránduláshoz vigyünk magunkkal saját készítésű tök-jó táskánkat, melyet különböző méretben is elkészíthetjük, így gyermek és felnőtt számára egyaránt jó szolgálatot tesz a gyűjtögetés során.

Tök-jó táska

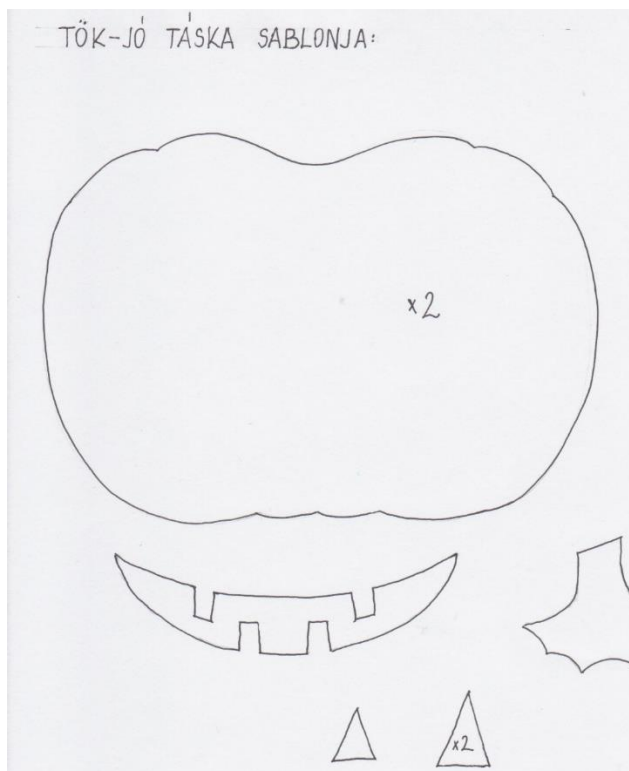
Hozzávalók: Narancssárga, zöld, fekete filc anyag, sárga hímzőfonal, másoló papír, hobbyragasztó

Eszközök: Olló, tű

Tök-jó táska készítése:

1. Nyomtassuk ki a szabásmintát. Különböző méretre nagyítható is!

2. Rajzoljuk fel a táska részeit a különböző színű anyagra, majd vágjuk ki.
3. A táska oldala 30mmx300mm a pántja pedig 30mmx400mm nagyságú.

4. Varrjuk össze a táska oldalát a tökformával pelenkaöltéssel, majd varrjuk fel a pántot is.

5. Hobbyragasztó segítségével, vagy varrással rögzítsük fel a szemet, orrát, száját és a zöld szárvéget a kép alapján.

Nem múlhat el az őszi mécsesek nélkül, íme, egy rémisztő tökfej mécses.

Tökfej mécsesek

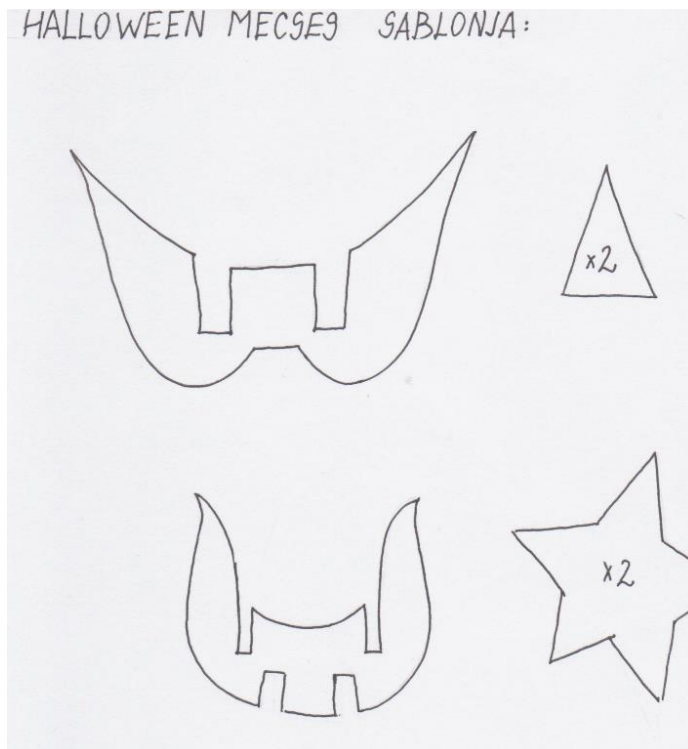
Hozzávalók: Befőttes üveg, drót, narancs, fekete, fehér akril festék, öntapadós fólia
színes selyemszalag

Eszközök: Olló, csípő és lapos fogó, szivacs, fekete alkoholos filctoll

Tökfej mécses készítése:

1. Nyomtassuk ki a sablonokat, rajzoljuk fel az öntapadós fóliára, majd vágjuk ki.

2. Ragaszuk fel a befőttes üvegre a szemet, orrát és a száját.

3. Keverjünk ki narancssárga akril festéket és szivacs segítségével nyomkodjuk fel a festéket az üveg felületére.

4. A festék száradása után óvatosan szedjük le a matricákat.

5. Fekete alkoholos filctollal kontúrozzuk meg a szem, száj és orr vonalát.
6. Fekete akril festékkel fessük be a matrica által kitakart felületeket, majd a fehér akril festékkel tegyük még érdekesebbé a felületet.

7. Készítsünk a drótból a fület, így fel is akaszthatjuk a kertbe a mécsesünket.

8. Az üveg száját színes selyemszalaggal is díszíthetjük.

Ősszel hűvösebbre fordul az idő, rövidülnek a nappalok. Egyre több a ködös, felhős, esős nap, de közben már sárgulnak, és őszt végére le is hullnak a levelek. A vándormadarak elköltöznek, egyre több időt töltünk a szobában. Készítsünk zokniból kedves szívet melengető játékot, mely jó példája a kreatív újrahasznosításnak.

Zokni baba

Hozzávalók: Színes zokni, töltő anyag, piros hímző fonal, gomb, barna kötő fonal, varró cérna

Eszközök: Varrótű, olló

Zokni baba készítése:

1. A zoknit vágjuk négy darabba, a képen látható módon. A baba elkészítésénél a sarokrészből vágjuk ki a sálat a baba nyakába.
2. A zokni felső részéből készítjük el a sapkát.
 - 2.a A vágott szélét apró öltésekkel varrjuk körbe, majd húzzuk össze a szállal és csomózzuk meg. Az összehúzott sapka tetejére piros bojtot varrunk.
 - 2.b A vágott szélét apró öltésekkel varrjuk körbe. A felső részénél kb. 1-2cm-el varrjuk körbe a képen látható módon, majd húzzuk össze a szállal a sapka tetejét.

3. A zokni lábfejből készítsük el a baba fejét. Töltőanyaggal töltsük fel, majd varrjuk be a nyílást a képen látható módon.

4. Varrjuk el a baba testének alsó felét, fordítsuk ki.
5. A képen látható módon varrjuk le a baba lábait és a kezeit Y formában.

-Fakanál segítségével töltsük fel a baba testét töltőanyaggal.

6. Az így elkészített részeket varrjuk össze.
7. A fejet varrjuk a testhez.

8. A fonalat vágjuk 5-8 cm hosszú darabokra, ebből lesz a haja. A hajat varrjuk a fejhez.

9. Varrjuk fel a gombokat szemeknek, igazítsuk méretre a baba haját.
10. Helyezzük a baba fejére a sapkát és piros hímző cérnával varrjuk ki a száját. Kössük a nyakába a sálát.

Varrással készíthetünk nagymamának tökös tőpárnát, de akár kulcstartó is lehet belőle.

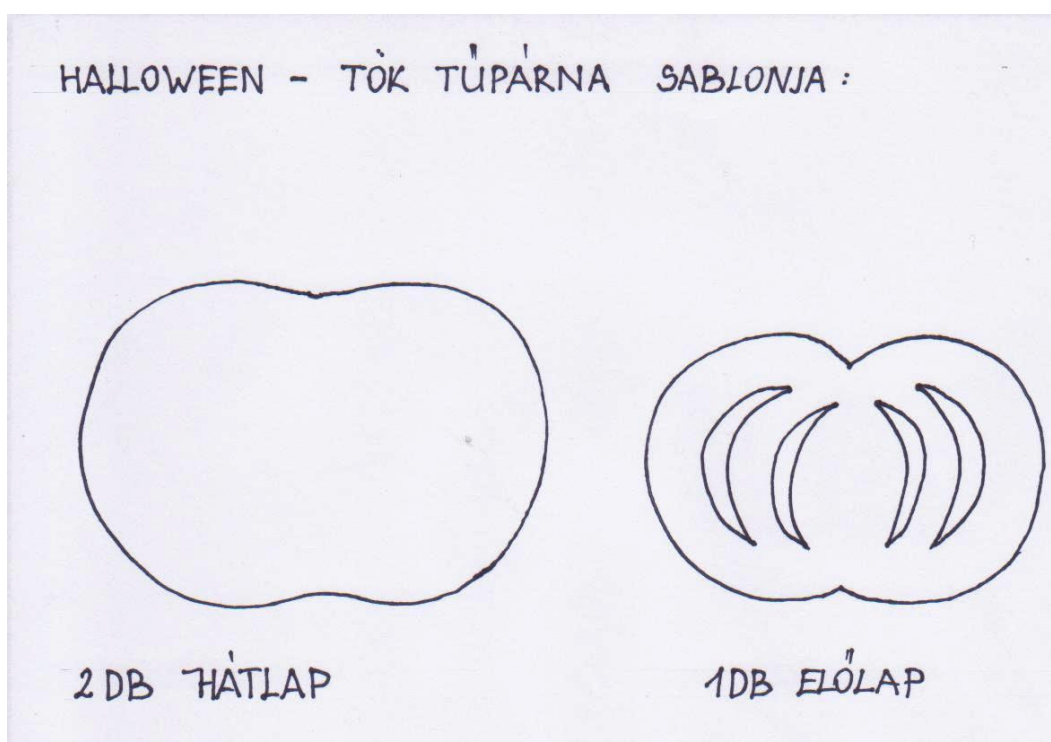
Tökös tőpárna

Hozzávalók: Fekete és narancsszínű filcanyag, narancsszínű és fekete hímzőfonal, zöld selyemszalag, gyapjú vagy vatta tömőanyagnak

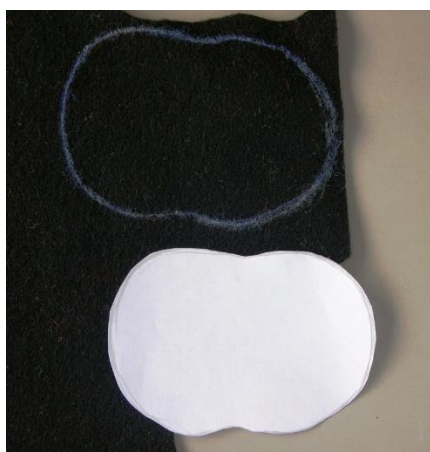
Eszközök: Olló, varrótű, fehér szabókréta

Tökös tőpárna készítése:

1. Sablon segítségével rajzoljuk fel a fekete és narancsszín anyagra a tök mintájának elő- és hátlapját.

2. Vágjuk ki a felrajzolt formákat. (2db hátlap és 1db előlap) Az előlap belső mintáját hegyes kisollóval készítsük el.

3. Varrjuk össze apró öltésekkel a narancsszínű tökformát a fekete hátlappal.

4. Illesszük össze az így elkészített formát a másik hátlappal és apró öltésekkel öltögessük egymáshoz a két részt.

5. Ne feledkezzünk meg a forma kitöméséről.
6. A zöld selyemszalagból kössünk masnit és egy akasztót majd varrjuk fel a forma felső részére.

Tipp: Kulcstartó is lehet belőle.

Szellemes kulcstartó

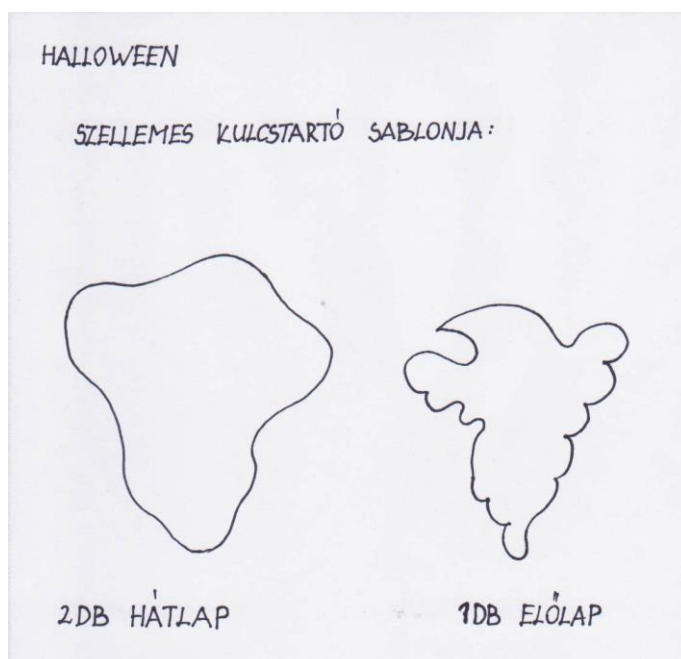
Hozzávalók: Fehér, fekete és narancsszínű filcanyag, narancsszínű és fehér hímzőfonal, fekete kásagyöngy, gyapjú vagy vatta tömőanyagnak, kulcskarika

Eszközök: Olló, varrótű, fekete alkoholos filctoll

Szellemes kulcstartó készítése:

1. Sablon segítségével rajzoljuk fel a fehér és narancsszín anyagra a szellem elő- és hátlapját. Vágjuk ki a felrajzolt formákat. (2db hátlap és 1db előlap)

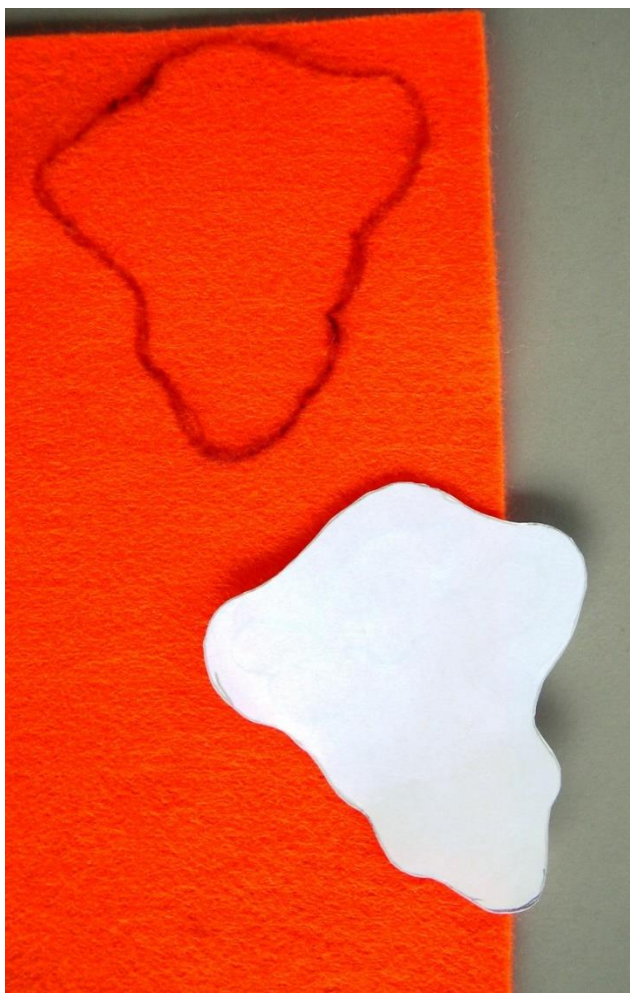

2.

3.

4. Varrjuk össze apró öltésekkel a fehér szellemformát a narancsszín hátlappal.

5. Alkoholos filctoll segítségével rajzoljuk meg a szemeket és a száj vonalát.
6. Varrjuk fel a fekete kásagyöngyöt a szemeknek.

7. Illesszük össze az így elkészített formát a másik hátlappal és apró öltésekkel öltögessük egymáshoz a két részt.

8. Ne feledkezzünk meg a forma kitöméséről.

9. Utolsó lépésként varrjuk be a fekete filc anyagból kivágott 5mmx30mm nagyságú anyagot akasztónak.

Tóthné Pákozdi Szilvia:

Könyvajánló Fenyő D. György *Útikalauz a vershez* című könyvéhez

„Útikalauz” – jelöli meg saját műfaját a könyv. Találkoztam már sokféle útikalauzzal: földrajzival, szakácsművészetben kalauzolóval, stopposoknak szólóval, anatómiaival, irodalmi fogalmakban kalauzolóval, sőt szerelmeseknek szólóval is. A közös bennük az, hogy mindegyik eligazítani szeretné azt, aki kézbe veszi.

Eligazodássegítés a célja ennek az útikalauznak is, de a helyszíne nagyon különleges és virtuális: a verselemzés világában mutat irányokat, ahogy a címlapon látható útjelző táblán ez látható is.

A legtöbb diák, ha a „verselemzés” szót meghallja, megijed és kinnal áll neki a feladatnak. A tanárok pedig, akik ezt tanítani próbálják, gyakran inkább megkerülik a feladatot, kitérő választ adnak, nem tudják, hogyan segítsenek.

Gyakran a verselemzési szándék feladásba fullad, vagy ha a feladat kötelező, akkor a vers prózává átírásává silányul. Ráadásul még a kezdetben a verseket szerető diák is verskerülővé válik, a tanár nagy bánatára és értetlenségére.

Ez a könyv végre valóban egy olyan kiadvány, amely nem csak a címében ígéri, hogy eligazít a verselemzés kacskaringóiban, kerülve az ingoványba lépést, hanem be is tartja ezt az ígéretét: segít. Teszi ezt ráadásul úgy, hogy közérthető, olvasmányos, szórakoztató, vicces és komoly egyszerre.

A sorokon áthat a szerző nyelv iránti tisztelete, hazája iránti kötődésre, de mindenekelőtt az irodalom iránti rajongása.

A könyv alakja is útikönyvszerű, zsebben könnyen magunkkal vihető, utazás alatt is remekül olvasható.

Ajánlom annak, aki szereti a verseket, mert ezután értőbben olvashatja majd őket. De legalább ennyire annak, aki még nem versszerető ember, mert a könyv olvasgatása után biztosan megváltozik a véleménye. Ajánlom mindenkinek, aki a magyar nyelvet napról napra jobban szeretné birtokolni, bármely szegletében éljen is a világnak. A könyvajánló zárásaként az egyik elemzett versből idézek:

„Amíg élek, úton leszek:

használni akarom a szívemet,

a fejemben szólal majd meg, ha csengetsz,

édes hazám szerettelek.”

(Kemény István)

Körmendi Mária:

Tíz éve a magyar kultúra szolgálatában a Baden-Württembergi

Konzuli Magyar Iskola

A külföldi magyar oktatásban már tapasztalatokat szerzett Éberling Tímea évekkal ezelőtt nagyot mert álmodni, és felkereste a stuttgarti Konzulátuson Dr. Berényi János főkonzult, segítséget és támogatást kérve egy konzuli magyar iskola létrehozásához. A konzul úr és néhány pedagógus lelkesen támogatta Éberling Tímea elképzelését, és két városban, Stuttgartban és Ludwigsburgban elindult a hétvégi magyar oktatás a 2015/16-os tanévben 110 tanulóval.

A tizedik tanév küszöbén tíz helyszínen készülünk a jubileumi tanévre, hogy méltóképp megünnepeljük, hogy minden nehézség ellenére a magyar nyelv, hagyományok és kultúra őrzői és továbbadói vagyunk a diaszpórában.

Jelenleg 377 gyermeknek tudjuk biztosítani a hétvégi oktatást, de a hamarosan induló online magyar nyelv mint idegen nyelv tanulóit és a várólistán lévő óvodásokat is beleszámítva, ez a szám megközelíti vagy meg is haladja a négyszázat. A szülők kérésére a második tanévtől az óvodás korú gyermekeknek is tartunk foglalkozást. Vannak helyszínek, ahol két óvodás csoport is van, de lenne igény egy harmadik indítására is.

A tíz helyszín – Stuttgart, Ludwigsburg, Tübingen, Ulm, Wellendingen, Renningen, Heidenheim, Radolfzell am Bodensee, Baden-Baden, Pforzheim – mindegyike azonos elvek szerint működik, de megvannak a helyi jellemzők is. Ezt figyelembe véve már a második tanévben saját tanmenetet dolgoztunk ki Dr. Maróti Orsolya tanterve alapján. A tanmenetek összeállítása a pedagógusok feladata a vezetőség segítségével. Igyekeztünk egy-egy tanév tematikáját a legszínebben, ugyanakkor az átjárhatóság jegyében kialakítani. A korona időszaka alatt, amikor a legtöbb óránkat online tartottuk meg, vetődött fel az egységes témaválasztás lehetősége. Minden korosztály Jókai Mór Cigánybáró című kisregényét dolgozta fel, az óvodás és a kisebb tanulók a Szaffi mese segítségével kapcsolódtak a témához, természetesen interdiszciplinárisan, hogy a természeti és társadalmi ismeretek se maradjanak ki. A következő tanév témája Magyarország földrajza volt, amelyhez az adott hely kulturális és történelmi, irodalmi, népművészeti értékeit kapcsoltuk. Tavalyelőtt a magyar történelem került a középpontba. 2023-ban az óvodások és az írás-olvasás csoportok pedagógusai elkezdtek egy több éves, forgó rendszerű tanmenet közös kidolgozását. Az alsós és felsős csoportok témája a művészet volt, a tanulók a tananyag mellett

a tanév végére közösen megírtak egy novellát, regényt. A 2024-25-ös tanévre az óvodapedagógusok és az írás-olvasást tanító pedagógusok folytatták az állandó tanmenet kidolgozását. Létrejött egy új csoport, az átmenet csoport (4-5. osztály), amely Tatay Sándor Kinizsi Pál című regényét dolgozza majd fel, minden órában ehhez kapcsolódnak a különböző tantárgyi ismeretek. Ezt szintén az állandó tanmenet részévé szeretnénk tenni. A felsősök témája az egyén szerepe a társadalomban és a természeti értékek megóvásában. Emellett, 7. osztályos kortól, amennyiben a tanulók magyar nyelvvizsgát szeretnék tenni, az iskola erre felkészíti őket, és együttműködve a német tartománnyal, a 2019/2020-as tanévtől az iskolánk által megszervezett nyelvvizsgára ad lehetőséget.

A tanulók félévkor és év végén vizsgáznak, és az év végi zárójegyet a német állami iskolák bizonyítványukban feltüntethetik. A vizsgán a minimum jegyzékben rögzített követelménynek kell megfelelniük. A minimum jegyzék meghatározza, hogy a tanulónak hány dalt, verset, ünnepet, népszokást, ismeretterjesztő szöveget kell tudnia, ismernie a vizsgára. A tanulókat és a szüleiket nemcsak az órán és a szülői értekezleten tájékoztatjuk erről, hanem levélben is.

A pedagógusaink különböző szaktanárok, tanítók, óvodapedagógusok, fejlesztőpedagógusok és magyar mint idegen nyelv szakos tanárok, akik közül néhányan a határon túli magyar gyermekek oktatásában is szereztek tapasztalatot. Többen dolgoznak német óvodában, iskolában. A pedagógiai oklevél alapfeltétel egy-egy csoport tanításához. Bár a tanmenetek megadják az alapot a tanításhoz, de mivel minden csoport specifikus, nagy szaktudású pedagógusra van szükség ahhoz, hogy a nagyon különböző nyelvi szintű gyerekekre tudja alakítani az óra anyagát. Hiszen egész más, ha a gyermek anyanyelvi szinten ismeri a nyelvet, és otthon is magyarul beszélnek, mintha csak az egyik szülő beszél a nyelvet, de otthon egy másik, esetleg nem német nyelvet beszélnek. Ezt még nehezíti az is, ha különböző korosztályú gyerekek kerülnek egy csoportba. A 60 tanítási óra elosztása is különböző helyszínenként. A legtöbb csoport 15 alkalommal 4 tanítási órában találkozik szombatonként, de van 20-szor 3 órás és 30-szor 2 órás modell is (ez utóbbi pénteken délután). Ezt csak olyan pedagógus tudja hosszú távon vállalni, aki maximálisan elhivatott, hiszen nemcsak az órák megtartása a feladata, hanem az arra való felkészülés, az órák dokumentálása is. Ehhez jönnek hozzá a szervezési feladatok, évente egy leltár, az iskola fejlesztésében való részvétel. Emellett évente három értekezlet és több továbbképzés van. Elengedhetetlen a sikeres működéshez a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás. Egy jó szülői közösség nagyban tudja segíteni a pedagógus munkáját nemcsak az iskolában, hanem azon kívül is.

A tanulók magyar közösséghez való kötődését igyekszünk a tanítási órák mellett más tevékenységekkel is segíteni. A legnagyobb ilyen esemény a kirándulás, amelynek mindig adott

témája van, és a gyerekek mellett a szülőket is igyekszünk bevonni nemcsak a szervezésbe, hanem a játékos tanulásba is.

A ludwigsburgi színjátszó csoport más - a tartományban működő - magyar szervezet rendezvényén is bemutatkozott már. Az ulmi, pforzheimi és a stuttgarti csoport is fellépett már a helyi magyar szervezetek ünnepi műsoraiban.

Az iskola honlapja Honlaptúra címen olvasmányokhoz, cikkekhez kapcsolódó játékos feladatokat állított össze azoknak, akik a tananyag mellett kedvet éreznek a plusz kihívásokhoz. Ugyanakkor lehetőséget biztosít nemcsak a beszámolók elolvasására, amiben arról tájékozódhatnak, hogy mi történik a másik helyszíneken, hanem lehetőséget kapnak a publikációra is.

A tanulóink szívesen vesznek részt az iskola keretein kívüli versenyeken is személyesen vagy online is.

Az iskola munkáját az 2016 óta az iskola vezetősége által létrehozott Magyar Tanárok Képzési és Nevelési Egyesület biztosítja. Az egyesület nonprofit, közhasznú szervezet. Feladatai közé tartozik a pályázatírás, az éves költségvetési terv készítése és a költségek kezelése, biztosításkötés, szerződéskötés a tanulókkal, és a pedagógusokkal, a honoráriumok kifizetése, a tandíjak kezelése. Továbbá nyelvtanfolyamok, pedagógus továbbképzések, tanórán kívüli tevékenységek (szakkörök), kirándulások, táborok, kulturális programok és szociális projektek szervezése, korrepetálás, integráció elősegítése. Emellett az iskola tankönyveinek, taneszközeinek, technikai eszközeinek nyilvántartásának ellenőrzése.

Az iskola vezetője online fogadóórán nyújt segítséget, azoknak a családoknak, akik Magyarországról érkeznek, és problémát jelent számukra az itteni tartózkodáshoz szükséges dokumentumok beszerzésének menete, valamint hogy milyen iskolába, hogyan írássák be a gyermeküket. Tanácsot ad a szülőnek abban, hogy miként segítsék a gyereket a nyelvtanulásban (nemcsak az iskolánkba járó gyerekeknél), illetve abban az esetben is, ha a gyermeknek valamilyen területen fejlesztésre van szüksége.

Az iskola vezetősége, Éberling Tímea iskolavezető, Reichle Viktória iskolavezető helyettes és Körmendi Mária kommunikációs munkatárs azon dolgozik, hogy minden helyszínen és csoportban megteremtse az optimális feltételeket. Természetesen, nemcsak az adott tanév feladataival foglalkozik, a rövid távú céljai között a jubileumi év méltó megünneplése szerepel, illetve a Jónak lenni jó megmozdulásban való részvétel megszervezése.

A következő tanévre való előkészületeknél fontos szerepet kap a pedagógusok tehermentesítése. A tantermi oktatás mellett tervben van az online órák megszervezése is. A B1-es nyelvvizsga lehetőségeiről is folynak a tárgyalások.

Szeretnénk egy mozgó iskolai könyvtárat is kialakítani, hogy a már meglévő könyveink minél több családhoz eljussanak.

Az iskola vezetősége jelenleg is a hosszú távú tervek kidolgozásán és a megvalósítási lehetőségek felkutatásán dolgozik.

A tervek, álmok megvalósításában számíthatunk a pedagógusokra és legtöbb esetben a szülőkre is, hiszen közös a célunk, gyermekeinknek továbbadni azt, amit eleinktől örökségül kaptunk: a magyar nyelv és kultúra tiszteletét, megőrzését úgy, hogy nyitottak maradjunk a világ felé.

